

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat: **Dr. STAUBER JÁNOS**

ARAD, ANUL 53. No. 281.
1938. december 15., csütörtök.

Redactor responsabil: **SZ. JAKAB GÉZA**

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938. Trib. Arad.

„Anglia és Németország között soha többé nem lesz háború”

A londoni német nagykövet és a német újságírók nem jelentek meg a külföldi újságírók szövetségének bankettjén Chamberlain beszédjének egyes kitételei miatt

Chamberlain: Az angol-olasz egyezmény Tuniszra is vonatkozik, vagyis a jelenlegi helyzet tiszteletben tartására

London. A külföldi újságírók szövetsége bankettet rendezett, amelyen Chamberlain miniszterelnök is megjelent. A miniszterelnök hosszabb beszédet tartott, amelyben ismertette Anglia külpolitikai felfogását és katonai előkészületeit.

— Az utóbbi tizenhét hónap alatt sok probléma vetődött fel, amelyek megoldása még várat magára, de azért

nem szabad kétségbeesni efelett.

Egy nemzet csak akkor érezheti magát legyőzöttnek, ha nem tesz kísérletet arra, hogy győzedelmeskedjék. Anglia az utóbbi időben sok szerződést kötött, amelyek a legnagyobb bizakodásra jogosítanak fel.

A müncheni egyezményt nem lehet a demokráciák, vagy a nemzetközi együttműködés kudarcának tekinteni.

A diplomáciai találkozók eredményeit nem a győzelem, vagy nyereség szemszögéből, hanem abból a szempontból kell nézni, hogy mit jelentenek a világ számára. A müncheni egyezmény után a négy aláíró állam megkönnyebbültlen lélegzett fel, mert

sikerült a háború veszélyét elhárítani.

Chamberlain és Halifax római útja

— A jövő hónapban Halifax külügyminiszter és én Rómába szándékszunk utazni, hogy Mussolini olasz miniszterelnökkel a bennünket közösen érdekítő kérdéseket megbeszéljük. Reméljük, hogy Rómában olyan légkört találunk, amely lehetővé teszi, hogy közvetlen eszmecsere révén jobban megértsük egymás nézeteit és minél teljesebb egyetértést valósítván meg.

hozzájárulunk a biztonság és az állandóság helyreállításához.

Sokan azt hiszik, hogy miután a diktatórikus államokkal való megegyezésre törekszem, hivatva vagyok a nemzeti szocialista vagy fasiszta rendszernek. Tudják meg, hogy

éppen az ellenkezője az igaz.

De sem nem hasznos, sem nem kívánatos, hogy másokat bíráljunk csak azért, mert olyan rendszerű részesítenek előnyben, amely nem felel meg nekünk. A történelem arra tanít, hogy egy kormányforma sohasem marad állandó. A változások fokozatosan vagy hirtelen következnek be, de minden körülmények között megtörténnek. Ezért

nem szabad eltávolodnunk egy országtól kormányzási rendszere miatt.

mert meg lehet, hogy idővel olyan mélyreható változásokon mehet keresztül, hogy a kormányzás rendszere egészen más lesz, mint ma.

— A kormány figyelembe veszi a sajtó

Amikor a Népszövetség még hatalma tetőfokán állott, legfőbb érdeme az volt, hogy a tagállamok külügyminiszterei között személyes érintkezést tett lehetővé. Ma ezek az alkalmak már ritkábbak, ezért

más utakat kell a megértéshez keresni.

Senki sem felejtette el a szeptemberi válság által kiváltott aggodalmakat. Ezért kell sajnálkozni a német sajtó jelenlegi hangja felett, amely nem szűnik meg politikusainkat sértegetni, többek között egy olyan férfit, aki nemrég még ennek az országnak miniszterelnöke volt. Ez a sajtó néhány esetben egyáltalában nem szolgáltat tanubizonyságot arról, hogy meg akarja érteni álláspontunkat. Mindazonáltal meg vagyok róla győződve, hogy

a német és angol nép óhaja ugyanaz marad.

amely Münchenben kifejezésre jutott, vagyis: *a két nép között soha többé nem lesz háború*

és minden egyes nehézség esetében a közvetlen tárgyalások módszeréhez fogunk folyamodni.

hozzászólásait a fegyverkezési programhoz. Az egész nemzet elfogadta és véghez is vitte azokat az erőfeszítéseket, amelyeket tőle kértünk. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy Anglia háborút akar. Mindenkor készek vagyunk

jóakarattal mindennemű követelést, vagy igazságtalanságot figyelembe venni és arról tárgyalni, de az észre és nem az erőre fogunk hallgatni.

Az azonban eleget kell tennünk nemcsak az angol nép, de az angol világbirodalommal és szövetségeseinkkel szemben fennálló kötelezettségeinknek. Miután jobban tudom mint mindenki más, hogy a fegyvertömegek felhalmozása idővel kimeríti bármilyen nemzet erőforrásait, senki sem volna boldogabb, mint én, ha résztvehetne egy nemzetközi megegyezésben, amely kölcsönös beleegyezésen alapulva *a fegyverkezések korlátozását vagy csökkentését mondaná ki.*

A történelem megmutatta, hogy az uralkodásra való törekvés nem hosszú életű és sohasem járult hozzá egy nemzet boldogulásához. Ez a törekvés ellenhatást vált ki, amelynek nem lehet gátat vetni, ha a lelkeken erőt vesz a félelem, hogy a szabadság veszélyben van. *A boldogságot a lelki békében kell keresni.*

amely nélkül az anyagi jólét nem kelt megelégedést. Ma már teljesen lehetetlennek lát-

szik, hogy Amerikával vagy Franciaországgal háborúzzunk. Franciaországgal való kapcsolataink olyan bensőek, hogy túlhaladják a szokásos kötelezettségek kereteit.

Ezek a kapcsolatok az érdekek közösségén alapulnak.

Folytassuk törekvéseinket és továbbra is legyünk bátrak és bizakodók.

A bankett megkezdése előtt negyvenöt perccel a külföldi újságírók szövetségének elnöke a londoni német nagykövetség részéről hivatalos jegyzéket kapott, amely így szólt:

— *A londoni német nagykövet, a nagykövetség tagjai és a német újságírók őszintén sajnálják, hogy az angol miniszterelnök elhangzó beszédének egyes kitételei miatt nem jelenhetnek meg a szövetség bankettjén.*

A szövetség elnöke kijelentette, hogy a szóban forgó kitétel az, amelyben Chamberlain célzást tett a német sajtónak Baldwin lord elleni támadásairól. A német újságírók elhatározását londoni sajtóköri körökben élénken kommentálták. A jegyzék másolatát Chamberlainnek elküldték, aki megígérte, hogy beszédét csak annak elhangzása után közli a nyilvánossággal. Angol körökben egyedülállónak tartják, hogy egy olyan beszéd kitételei miatt indult diplomáciai akció, amely még el sem hangzott azon óráig.

A banketten egyébként ötszáz külföldi újságíró és diplomata vett részt.

Az egész diplomáciai kar, a kormány tagjai, a külügyminisztérium magasabb rangú tisztviselői és számos parlamenti tag vett részt a banketten.

A Reuter úgy tudja, hogy a londoni német nagykövetség berlini utasításra maradt távol a bankettől.

London, Rador. A Reuter ügynökség jelenti. Ugy a londoni nagykövetség, mint a német újságírók, valamint a külföldi újságírók szervezetének részéről kijelentették, hogy a keddi esti bankett előtt sem a német nagykövetség, sem pedig a német újságírók nem közölték hogy a társasvárosban nem vesznek részt. Az idejében kikézbcsített meghívókat mindenki elfogadta és a bankett-asztal főhelyét a rendezőség Von Dirksen nagykövet számára tartotta fenn. A német meghívottak távolmaradását csupán az etikett megsértésének tekintették és semmiképpen sem olyan ténynek, amely a német újságíróknak a külföldi sajtótudósítók egyesületéből való kilépését jelentené.

A Chamberlain-beszéd visszhangja

Amint a Rador jelenti, az egész angol sajtó a legnagyobb figyelmet szenteli Chamberlain tegnapi beszédének, amelyet kevés kivétellel az egész sajtó magáévá tesz. Az angol lapok jóváhagyólag vették tudomásul Chamberlainnek a német sajtóval szemben használt bírálatát abból az alkalomból, hogy a német lapok bizonyos angol államférfiak ellen támadólag léptek fel.

A német küldöttség távolmaradását viszont egyöntetűen elítélik.

A Times szerint a miniszterelnök senkit sem sértett meg és semmiféle váratlan megoldási módot nem ajánlott az égető problémák elintézésére. Politikája változatlanul az marad, amit Münchenben leszögezett. A fegyverkezést tovább kell folytatni, ez a tény, azonban senki ellen nem jelent fenyegetést. Addig, amíg nem érzik az általános leszereplést, tovább kell

fegyverkezni. A lap hangsulyozza a beszéd azon részeit, amelyek Franciaországgal és az Egyesült-Államokkal való barátságra vonatkoznak és hozzáteszi, hogy ez a barátság nem kizárólagos.

A Daily Telegraph azt írja, hogy az a nyilatkozat, amelyből kitűnik, hogy Anglia ismét hatalmas lett és abban a helyzetben van, hogy kötelezettségeit teljesítheti a birodalommal és szövetségeseivel szemben.

Igen örvendetes tény és ezt tudomásul kell vennie az egész világnak. A Franciaországgal való barátság hangsúlyozása a La Manchecsatorna mindkét partján egyforma örömet kelt.

A szerda délelőtti francia lapok kiemelik

Chamberlain a tuniszi kérdésről

London. Az alsóházban, Henderson, Adams, s Harris képviselők interpellációira válaszolva, Chamberlain miniszterelnök kifejtette, hogy az angol és olasz kormányok által a Földközi-tengeri status quora vonatkozó egyezmény, amely szerint mindkét ország kormánya kötelezettséget vállal a jelenlegi helyzet tiszteltbentartására, minden bizonnyal vonatkozik Tu-

Chamberlain beszédének azt a szakaszát, a mely leszövezi, hogy Franciaország és Nagy-Britannia között olyan szoros a jóviszony, ami túlhalad minden jogilag megállapított kötelezettséget, mert a két ország érdekei közösek.

Az angolok úgy tudják, hogy Rómában melegen fogadták Chamberlain miniszterelnöknek Olaszországra vonatkozó szakaszát. A Reuter hírvételek római levelezője hangoztatja, hogy Rómában örömezt üdvözlik Chamberlain miniszterelnök római látogatását, miután ez módot fog teremteni arra, hogy az európai megbékélés lehetővé váljék. Az olasz nemzet osztja Chamberlain miniszterelnök fegyverkezést korlátozó egyezmény iránti kívánságát, de úgy érzi, hogy ez csúszán a béke teljes helyreállítása után következhetik be.

niszra is és minden olyan kísérlet, amely az egyezmény szellemével ellentételező, súlyos aggodalommal tölti el az angol kormányt. Nem telezhető viszont fel, — mondotta a továbbiak során az angol kormányelnök — hogy oly támasdásoktól lehetne tartani, mint amilyenekre az interpelláló képviselők céloznak.

Gazdátlan teret fedeztek fel London közepén! Egy újságíró „elfoglalta” és felütötte rajta sátrát

Londonból jelentik: London egyik legforgalmasabb terén a járókelők egy reggel álmélkodva csoportba verődtek. A tér közepén az éjszaka folyamán valaki

sátrát ütött fel

és amikor a munkába siető emberek a sátor előtt elhaladtak, a jólöltözött fiatal ember éppen magakészítette reggelijét fogyasztotta. Senki sem tudta megmagyarázni a hihetetlennek tetsző jelenséget. Tényleg nem is igen gondolhattak az emberek arra, hogy az angol főváros kellős közepén még mindig volt egy tér, amely

a szó szoros értelmében a „senki földjének” számított.

Kiderült, hogy évtizedek, sőt alkalmasint már évszázadok óta London közepén volt egy beépítetlen térség, amelynek nem volt tulajdonosa. A térség

nem szerepel a telekkönyvekben

és így jogilag senkinek sem volt a tulajdona. Egy fiatal angol újságíró, akit már régóta izgatott a kérdés, hogy ugyan ki lehet birtokosa a térnek, amelyet autók parkolására használtak: kinyomozta, hogy a föld gazdátlan. Az újságíró utánanézett a régi törvények között, hogy mik a rendelkezések a gazdátlan birtokokra vonatkozólag. Sikerült kiásnia egy öreg angol törvényt, amely kimondja, hogy

aki tizenegy éven és 364 napon át gazdátlan birtokon lakik, az a gazdátlan ingatlan tulajdonosává válik.

Az újságírónak több sem kellett: sátrát ütött London kellős közepén és amikor a rendőrök érdeklődni kezdtek, szó nélkül megmutatta nekik a régi törvény rendelkezéseit. Az újságíró kényelmesen berendezkedett: szőnyeggel borította a földet, a sátorfalakra képeket akasztott, tábori ágyat állított fel és két kényelmes karosszéket is szállíttatott új lakásába, amelyben tizenkét évig akar élni, hogy ezzel London egyik legértékesebb ingatlanának tulajdonosává váljék. A sátor belsejéből kihallatszik az uccára

az írógép kopogása

és akik közel mennek, azok érezhetik, hogy belül egészen kellemes lehet az élet, mert az újságíró sűrített gázzal világít és petróleumkályha gondoskodik a melegről. Szakértők szerint a gazdátlan telek értéke több ezer font, tehát meéreri azt, hogy tizenkét évig sátor alatt lakjon a gazdája.

Londonban természetesen óriási feltűnést keltett a sátorlakó újságíró esete és az emberek igazi angol sportszerrettel állást foglaltak mellette. Az ügyvel kapcsolatban a lapok felelevenítik azt, hogy Londonban volt egy másik groteszk eset is, mely emlékeztet a mostanira. Husz év előtt nagy költséggel egy új földalatti állomást

építettek, amely a kifizető időre el is készült. Az aktacsomó, amelyben a földalatti állomás ügye le volt fektetve, valahogyan elkallódott, így azután husz éven keresztül az állomást nem adták át a forgalomnak.

Ott szomorodott az állomás bejárata és a járókelők ugyan kíváncsi tekinteteket vetettek a bedeszkázott építményre, de azután vállaltak és tovább mentek. Az akta nemrégiben véletlenül előkerült és a földalatti állomást teljes rendben sürgősen átadták a forgalomnak.

Az új német devizarendszer

Berlinből jelentik: Január elsején új devizatörvény lép életbe, amely egységesíti az összes eddigi devizarendeleteket és lényegesen megszigorítja a tökemétkülés megakadályozására irányuló intézkedéseket. Erre a szigorításra a zsidók tömeges kivándorlása adott okot. A jövőben ajándéktárgyakat, valamint háztartási eszközöket csak külön engedéllyel lehet külföldre vinni. Külön engedély nélkül semmi mást nem vihetnek magukkal a németországi zsidók, mint csakis személyli használatra szánt tárgyaikat.

Berlinből jelentik: A belügyminisztérium rendeletet írt alá, amely megállapítja, hogy a volt zsidó tisztviselők, akik különleges szabályzat értelmében teljes nyugdíj jogosultságot élveztek, január 1-ől kezdődően, a rendelkezési állományba helyezett tisztviselőkkel egyenlő bánásmódban részesülnek és olyan nyugdíjat kapnak, mint azok.

Nem reklám, hanem igazság!

Az aranyéremmel kitüntetett

Körting rádió

versenyárs nélküli szimfonikus hangja utánózhatalan

Bemutatja **Gárdonyi** rádió-lerakata
Bulev. Regele Maria 22.

Egy régi tenykep

Írta: ANTOINE DE COURSON

A szüretnek már vége volt, de a völgyben még mindenütt ott lebegett a kitaposott szőlő illata. Ezen a szomorú őszi estén, amikor a lenyugvó nap vérvörösre festette a fákat, a mezőket és a távolj hegyek körvonalait, Appolin de Casteris kastélya előtt egy kópádon ült és pipázot. Hirtelen észrevette Mariet, az öreg házvezetőnőt, aki megjelent a kapuban:

— Fog-e végre vacsorázni az ur? — kérdezte Marie.

— Ha lett volna, aki szól — jegyezte meg Appolin.

— Hát ha Pierret nem tetszene egyébre is használni, akkor nem kóborogna el és volna, aki jelentse.

Mikor helyet foglalt a nagy földszinti teremben az asztalnál és lábát kedvenc kutyája hátra nyugtatta, Appolin hirtelen megszólította gazdasszonyát:

— No, Marie, mitől olyan bánatos?

— Megvan rá az okom — felelt morogva az asszony.

— És pedig?

— Ugyse érdekli az urat.

— Mondja csak meg mégis, Marie, meglátjuk...

— Hát hogy esztelenségnek találom, hogy az ur itt él évszámra egyedül és soha egy vendég,

soha senki...

— Igen, persze... tehát házasodjam meg, mi?

— Persze, hogy házasodjék meg. Én vagyok itt legrégebben a házban, jogom van hozzá, hogy megmondjam a véleményemet.

— Ugyan hagyj, Marie, most mingyárt elkezd, hogy vegyem el De Saint-Pic kisasszonyt, aki nem tetszik nekem, nem is fiatal, nem is csinos, de kitűnő háziasszony.

— Nem kell éppen De Saint-Pic kisasszonynak lennie. Csak éppen vétek így elvesztegetni legszébb éveit.

Miután Marie leszedte az asztalt, Appolin a kandalló elé ült, amelyben könnyű rőzseláng pattogott. Rágyújtott pipájára és elgondolkozva simogatta kutyája fejét.

Ekkor hirtelen kopogtak. Appolin nem állt fel, csak éppen pipáját vette ki szájából:

— Szabad!

De hirtelen felállt, mert az ajtóban, amely a bejárat lépcsőjéről egyenesen a nagyterembe nyílt, De Saint-Pic kisasszony jelent meg.

— Csak egy pillanatig zavarom, — mondta a lány — ne haragudjék, tudtán kívül belevittem valamibe. De segítségemre kell lennie. Tudja, hogy elvállaltam az árvízkarosultak segélyezésére indított mozgalom szervezését. És hát bementem a maga nevével is...

— Hogyan?

— Hát Bagbeler, tudja, az a garázstulajdo-

nos, aki meg akart vásárolni öntől néhány majort, felkért, hogy legyen a mozgalom elnöke. Én elhárítottam magamtól és azt mondtam, hogy a szervezőt élére férfi kell. És magát ajánlottam.

— Jól tette — felelt Appolin.

— Hát elvállalja?

— Természetesen.

— Köszönöm, de figyelmeztetem, hogy körülbelül két hétig kénytelen lesz minden nap átjönni hozzám, hogy résztvegyen az üléseken.

— Mindennap? — kérdezte Appolin egyszerűen gyanakodva. — És mi lenne, ha megkérném rá mégis, hogy vegye át tőlem az elnökséget?

— Férfinek kell lenni. Hacsak nem egyezik bele, hogy Bagbeler...

— Nem, inkább elmegyek...

Mikor egyedül maradt, hosszan gondolkodott. Tehát mindennap át kell majd mennie De Saint-Pic kisasszonyhoz. Az ügyeket persze a lány fogja vezetni és ő kénytelen lesz alkalmazkodni. S a végepersze az lenne, hogy észrevétlenül bele kerülne a hálójába. Még talán el is venné a végén...

Felállt, hogy szobájába menjen lefeküdni. Már döntött. Holnap le fog mondani. Legyen Bagbeler az elnök. Nem fog átjárni a szomszédok Folytatni fogja békés életét...

Csaknem gépiesen vett elő zsebéből egy régi fényképet. A fénykép fiatal lányt ábrázolt az 1900-as évek divatos ruhájában. Fiatal lányt, aki már régen halott volt és akit Appolin de Casteris valaha is nagyon szeretett.

TELEFUNKEN

egy fogalom a rádiótechnikában!

Készülékek már 2.500 leitől,

Supergépek már 9.500 leitől.

Legkedvezőbb fizetési feltételek!

Jó minőséget biztosít a világhírű név

TELEFUNKEN

Egyedárusítás: Radio-Eur, Hermann Schuller

Arad,
Bul. Rege'se Ferdinand 17.
TELEFON: 26-43.

A „Magyarság“ betiltásának ügye a magyar képviselőház előtt

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén több érdekes interpelláció hangzott el. Hubay nyilaskeresztes-vezér a december elsejei nagy tüntetések ügyében felpanaszolta, hogy a hatóság szokatlan eréllyel verte szét a tüntetőket. Az interpellációra Keresztes-Fischer belügyminiszter válaszolt, ismertetve a tüntetés lefolyását és hangoztatta, hogy a tüntetők megtámadták a rendőröket is. Hangsúlyozta a magyar belügyminiszter, hogy bármely oldalról hasonló esetek előfordulása alkalmával mindig hasonló eréllyel fogja képviselni a belügyminiszteri kötelességeit.

Rainiss Ferenc a Rimamurányinál tapasztalt visszaélések ügyében kért a kormánytól felvilágosítást. Imrédy Béla miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a hatóságok nem voltak tekintettel arra, hogy ilyen előkelő és nagy vállalatnál történtek a visszaélések, hanem amint tudomásukra jutottak az események, azonnal a legerélyesebben jártak el.

Hubay Kálmán közölte, hogy a december elsejei tüntetés leverése alkalmával egy halál, 3 életveszélyes sebesülés, 45 súlyos és 17 könnyebb sebesülés történt. Azt állította, hogy álcázott gépfegyverekkel vorultak fel a rendőrautók. — Ott még nem tartunk, hogy tanácsot vonultasson fel a rendőrség tüntetők ellen. — fejezte be a beszédét — amire Keresztes-Fischer belügyminiszter félhangosan megjegyezte: — Még az is megeshet!

Az interpellációk során Tildy Zoltán is a földbirtok reform ügyében szólalt fel, amire Imrédy miniszterelnök válaszolt. Ezután Hubay Kálmán mondotta el a második interpellációját a „Magyarság“ betiltásával kapcsolatban és kijelentette, hogy jól előre el volt határozva a betiltás és a betiltásról szóló indoklás csak ürügy. A betiltás előtt való este különböző egyéneknek, még katonatiszteknek is házkutatást tartottak. Maid felhozta a „Népszava“ és az „Esti Kurir“ ügyét, hogy ez a két lap a honvédséget sértő cikkeket jelentetett meg és nem történt bajuk.

Erre az interpellációra is Imrédy miniszterelnök válaszolt és kijelentette, hogy a lap betiltása nem volt előre elhatározva és arra főleg a vasárnapi zárban megjelent karrikatura adott okot. Kijelenti, hogy mindig türelemmel viseltetett a lap iránt, de a miniszterelnök személyét még sem lehet elválasztani közönségi méltóságától. Felemlítette, hogy az ország legsúlyosabb külpolitikai ügyeinek tárgyalásai alkalmával „Lemondani“ címen is cikk jelent meg.

Hubay ekkor közbekiált: Le is kellett volna mondani!

Imrédy miniszterelnök beszédében elmondja, hogy az egyik felvidéki képviselő beszélte neki, hogy a Felvidéken megbotránkozással figyelik a „Magyarság“ közleményeit. Végül elmondja, hogy sok volt már a róváson és most betelt a pohár.

a házhelyre jogosultaktól a tulajdonképpen még ki sem osztott házhelyeket és ezeknek továbbadásával Mézes őt — Frenjiut — bízta meg. Irásos megbízást is felmutatott a városi építészeti ellenőr, amelyet — szerinte — Mézes irt alá. Ezzel a mesével — amiből különben egyetlen szó sem volt igaz, — városi házhelyet adott el Bárány János és nejeinek, akik két parcellát vásároltak meg, Vártaci Gheorghenak, Bogtscha György városi tisztviselőnek, valamint Crişan Ilie és feleségének, akik 1—1 házhelyet vásároltak.

Első esetben 15.000 lei volt a vételár, amire 10.000 lei előleget vett fel, második esetben 15.000 lei vételárra 7500 lei volt az előleg, Bogtscha 12.000 lei vételárból 5000 leit fizetett ki, míg Crişanék teljes egészében előre kifizették a 15.000 leies vételárat.

Frenjiu egyébként teljesen szabályszerűen járt el, mindössze a városnak nem volt tudomása a házhelyek eladásáról.

A megtévedt tisztviselő ideiglenes szerződéseket kötött, felmérte a kiosztott házhelyeket, megengedte azoknak beépítését, bekerítését és általában használatát.

Nem tagadta, hogy a házhelyek még nem képezik a vásárlók tulajdonát, de kijelentette, hogy legkésőbb két hónapon belül véglegesen birtokba helyezi valamennyiüket.

Frenjiu biztatására házat is építettek a jóhi szemű vásárlók a parcellákra, amelyekről most kiderült, hogy változatlanul a város tulajdonát képezik.

A vizsgálat során a város jogügyi osztálya megidézte Frenjiu loant is, aki azonban nem jelent meg, mire távollétében folytatták le a bizonyítási eljárást. Amint a város vezetősége közli, a Mézes-féle megbízólevél éppen úgy hamis, mint a tanúk aláírása. A vizsgálat szerint mindezeket a névjegyzéseket maga Frenjiu hamisította.

A visszaéléseket — mint azt a városvezetőség megállapította — Frenjiu előre megfontoltan, a jóhiszemű emberek megkárosításának szándékával követte el. Egyik ügylet során az építészeti ellenőr 400 leit számított fel mérési költség címen, általában

ugy járt el, mintha hivatalos küldetésben lenne és a szerződések megkötésénél is hamisítást követett el.

Mindezeknek a megállapításoknak alapján a jogügyi osztály előterjesztésére a városvezetőség elrendelte Frenjiu loan azonnali eltávolítását, ugyanakkor pedig intézkedés történt, hogy az ügy iratait tegyék át az ügyészséghez, kérve a bünvádi eljárás lefolytatását.

Frenjiu loant szerda délután távolították el állásából, ahol gondoskodás történt ügykörének átvételéről és eddigi tevékenységének további ellenőrzéséről.

A városvezetőség különben még egy alkalma zottat távolított el állásából. Váratlan ellenőrzés során kiderült, hogy a piaci illetékek bevételezésével megbízott városi biztosok egyike úgy szedte be a helypénzeket, hogy nem adta át a fizetésről szóló nyugtát s így az a jogos gyanu merült fel ellene, hogy a nyugta nélkül bevételezett összegekkel megkárosította a várost. Mivel a piaci biztos szabálytalanul járt el, azonnal megszüntették alkalmaztatását.

ELEGÁNSAK, FINOMAK ÉS MÉGIS OLCSÓK A

DIVA

MODELLHÁZ
Minorita-palota

kabátjai, bundái „ruhái

SZIGORUAN SZABOTT ARAK

CONSUM KONYVRE IS

Meggyilkolta feleségét, majd önmagával végzett egy szegedi kormányfőtanácsos

Szegedről jelentik: Dr. Gerle Imre kormányfőtanácsos, ügyvéd tegnap este meggyilkolta feleségét, majd önmagával végzett. Reggel, amikor a háztartási alkalmazottak rájuk nyitották az ajtót, mindketten halottak voltak. Gerle dr. 71 éves volt és néhány évvel ezelőtt még élénk szerepet játszott Szeged város társadalmi életében. Néhány évvel ezelőtt még

képviselőjelölt is volt az akkori választások alkalmával. Felesége, aki előkelő családból származik, 51 éves volt. A kettős öngyilkosság híre nagy feltűnést keltett Szegeden. Négy gyermekük, akik mindannyian felnőttek, maradt hátra. Azt beszélnek, hogy anyagi összeomlás előtt álltak és ez kergette őket a halálba.

A városvezetőség megállapítása szerint

A város tulajdonát képező házhelyeket bocsájtott áruba egy építészeti ellenőr

Sorozatosa visszaéléseket állapított meg a vizsgálat, amelynek eredményeképpen Frenjiu loan városi tisztviselőt eltávolították állásából és az ügy iratait áttették az ügyészséghez

Aradváros vezetősége érdekes visszaélés ügyében folytatott le gyors és eredményes vizsgálatot, amelynek során megállapították, hogy a műszaki szolgálat egyik tisztviselője,

Frenjiu loan építészeti ellenőr, jóhiszemű emberek félrevezetésével a város tulajdonát képező házhelyeket bocsájtott áruba.

A visszaélések néhány nappal ezelőtt derültek ki, amikor néhány Alfa-telepi lakos, akik az 1932. évi árviz alkalmával városi házhelyosztásra nyertek jogosultságot, jelentkezett a mérnöki hivatal-

ban és a kiosztandó házhelyekről érdeklődött. Legnagyobb meglepetésre megállapították, hogy az érdeklődők által igényelt házhelyek körül különböző szabálytalanságok történtek, mire megindult a házivizsgálat. Kiderült, hogy

Frenjiu loan építészeti ellenőr, aki az Alfa-telepen lévő, még felosztatlan városi házhelyek ügyeit intézte, már 1936. óta sorozatos visszaéléseket követett el.

Az Alfa-telep lakói között elterjesztette a hírt, hogy egy Mézes István nevű egyén összevásárolta

URANIA premiermozgó Tel 12-32.

Jan Kiepura és Marta Eggerth

csodás világlátás

„SZERETLEK“ (BOHEM-ÉLET)

Holnaptól premier! Szenzációs repülőfilm!

A levegő ördögei

Ízgalmas kalandok a Csendes Óceán szigetsein.

Színház - Művészet

„Mindig a nők kezdik“

László Aladár bohózatának bemutatója az aradi színházban

Aki szereti a francia könnyedségű vidámságot: a legremekbűl mulathatott szerdán este a színházban. A helyzetkomikum végtelenségig való kiélézése a legüdébb kacagást váltotta ki a nézőkből — ez az előadás is bizonyította, hogy a könnyű fajsúlyú vígjátékokat adhatja elő a legkitünőbbben az aradi színház, amelynek a keretében néhány igazán kiváló humoros színész fakaszt a nézőkből úde nevetést.

László Aladár bohózata a vidámság fegyverével vivja ki az elismerést: tényleg mindig a nők kezdik és a férfiak... jámbor, gyanutlan áldozatok. Ezt a tételt bizonyítja három felvonáson és számtalan képen keresztül. A fonák helyzetek sodrában evickél a „hős“, Péter Tibor — Horváth László, aki nyugodt, leegyszerűsített játéktípusával jól tudta érzékelteni „áldozat“-váltát, s ugyanakkor az író elképzelése értelmében kitűnően megjátszotta, hogy mindezek ellenére is — oh, férfi balgaság! — mindig a helyzet és a nő

uralkodójának érzi magát. Vojticzky Elvira fiatal-ságának varázsával, szívből fakadó finom humorával hódított; — remek vígjáték színész, aki különösen az ilyen jellegű szindarabokban érvényesítheti tehetségét. Harmath Jolán, mint kiváló karakterszínész mutatta be tehetségének egy új színskáláját: a vénkisasszony szerepében nem egyszer nyitni tapsot robbantott ki. Idősebb Szendrey Mihály rövid szerepében is kitűnő volt. László Hilda, Miklóssy Eta nagyon jól illeszkedtek a vídám játék hangulatába, Felhő Ervin, Derecskey Pál ez alkalommal is nem csak játékkal, hanem maszkiával is harsogó kacagást váltottak ki. Rövid szerepükben is figyelemre méltó alakítást nyújtottak Bartos Csilla, aki állandóan és örvedetesen fejlődik, Ágay Margit, Kiss Elemér, Révész Sándor és Szabó Gyula.

A szerda esti bohózat bemutatója: siker! — minden valószínűség szerint nagy tömegeket vonz majd a színházba e vidám játék. (n. f.)

Harsogó kacagással kísérte a közönség a „Mindig a nők kezdik“ tegnapi bemutatóját

László Aladár világhírű bohózata, a „Mindig a nők kezdik“ az aradi színpadon is viharos tetszést ért el. Nyitási tapsokkal és felvonások között végetnemérő ünnepléssel köszönte meg a közönség a darabban szereplő művészeknek és művészeknek azt a valóban elsőrangú teljesítményt, amely a tegnapi esti bemutatódást bátran bármely fővárosi színpadra is nyugodtan beállíthatja volna. Maga a darab olyan egyszerűen van felépítve, annyi helyzetkomikum és egyéni alakítási lehetőség van benne, hogy a színész minden mozdulatával és mondatával hatalmat tud a közönségre. László

Aladár pompás bohózatújodonsága ma kerül másodszer az aradi közönség elé, amely bizonyára már tudomást szerzett közben arról, hogy: aki sokat és jóízűen akar kacagni, annak okvetlenül ott kell lenni a „Mindig a nők kezdik“ ma esti előadásán. A bohózat két fő nő szereplője Harmath Jolán és Vojticzky Elvira. A férfiak közül Horváth László, Felhő Ervin, Derecskey Pál viszik a főbb szerepeket, de hatalmas részük volt a nagy sikerben László Hilda, Miklóssy Eta, Ágay Margit, Bartos Csilla, Révész Sándor és Szabó Gyulának is.

Két költő a Kőlcsey Életiskolában

Az egyik költő az előadó Berde Mária volt, a másik, akinek halhatatlan lelkét ő idézte: Eminescu. A köztünk élő magyar költő hivatott idézője a halhatatlanságban élő román költőnek. Eminescu művészelke a népnyelv sajátos eredetiségében fejezi ki filozófiai elmélkedésre hajló gondolatvilágát, Berde Mária költői nyelvénak is megvan az a sajátos ereje, mely mondataiban a gondolatok értelmi világosságának a tudat mélyéből felcsillamló érzésekkel sejtelmes távlatokat ad. Berde Mária az erdélyi íróvilágból erős emberi egyéniséggel kiemelkedő művész. Nő, akinek lelkében finom érzések muzsikálnak, de mindig öntudatos ember, akinek gazdag szókincse az akarat erejét és a gyöngédség simulékonyágát egyesíteni tudja. Értelem és képzeletnek szerencsés szülőtte Berde Mária nyelve, mely az olvasó, vagy hallgató lelkében a tudat világos felszínére tud hozni érzéseket és gondolatokat, melyeknek szavai külön ki sem mondotta. Költő nyelve ez, mely így jelentkezett már 1918. előtt is a Modern könyvtárban megjelent verseskötetében. Azóta ez a vallani és állanitudó emberakarat nyelve nagyot gazdagodott, amiről a Kőlcsey Egyesület könyv olvasói és előadásainak hallgatói már többszörösen meggyőződtek. Esti előadása Eminescu életéről és költészetéről különösen gyönyörűsége bizonyíték volt Berde Mária igazvéri való írói egyéniségének.

Eminescu életének — mondota az előadó magyar író — elhatározó irányt adott származása egy falusi birtokos családból. A gazdasági élet tapasztalatai, valamint diákkori járáskelése Erdélyben, Moldovában, Bucovinában korán azt a meggyőződést érlelték meg, hogy kőlcsey lelkében, hogy népének emelkedése és haladása a föld kincses erejének felhasználásától függ. Bécsben és

Berlinben végzett egyetemi tanulmányai idejében ez a meggyőződése filozófiai gondolatvilággá érlelődött meg mindjobban elmélyülő lelkében. Ez az ő életbölcselete ellentétbe hozta a hazai iparosító iránnyal. Ezt az elmentés felfogását újságírói munkásságában kifejezésre juttatta. Az újságíró mindig erős hittel fejezte ki szociális együvértését a gyöngéssel, a szegényekkel. Ezek az érzések költészetében filozófiai gondolatmélységgel jutottak kifejezésre. Eminescu fantáziája Schopenhauer lelki világában járt és elgondolta a teremő és a teremés viszonyát, az embernek kapcsolatait az emberi társadalommal, a társadalom rétegeinek viszonyát egymáshoz és a géniuszot az átlagemberéhez. Véggövetkezéseiben lemondóbb mint Madách Az ember tragédiájában, mert költészetében nélkülözi az ígét: Ember küzdj és bizva bízzál!

Eminescu költészetének szerelmi lírája is az emberi lélek mélységének, finom gyöngédségének igaz kifejezése. Aki sugallta ezeket a meleg lelki megnyilatkozásokat, az egyetlen „immortelle aimée“ maga is emelkedett költői lélek volt: Veronica Mide. Ennek a gazdag asszonyi léleknek a bűbája váltotta ki Eminescu lelkéből a legszebb román szerelmi lírát, mely a bölcselmi megnyilatkozásokkal együtt a román nép lelkén át az egész művelt emberiségé.

A nagy odaadó élvezettel hallgató közönséget Berde Mária ebből az itéletében megerősítették az Eminescu költeményeiből a fordítás és az előadás szépségével fokozott mutatványok. Meghatotta a hallgatókat a költő életének szomorú sorsa, a korában nem méltányolt lángész szenvedése. És érdekesen tanulságos volt az összehasonlítás a magyar költészet két lángelméjével: Petőfivel és Adyval, Petőfi lírájának tartalmával és Ady nyelvalkotó forradalmiságával.

A Kőlcsey Egyesület közönsége hosszantartó, meleg tapsal bucsuzott Berde Mária előtt, akit vissza-visszatérő előadásai után már a maga aradi írójának tart és szeret.

Nincs visszataszítóbb, mint a száj kellemetlen szaga

Autóbuszon, villamoson, színházban, mozi-ban, vagy a táncteremben a lehető legvisszataszítóbb benyomást teszi szomszédunk, vagy szomszédnők rossz lehelete. Igaz, hogy ennek a szagnak valamilyen oka van, de az ok nem menti az okozatot, hanem még súlyosbítja a bünt! Még bünt az, ha egy civilizált ember elhanyagolja egészségét annyira, hogy kibírhatalanná válik a társasága azok részére, akikkel beszélget, vagy akár csak a közelében áll is.

A száj kellemetlen szaga főleg a gyomorunk rossz működésétől függ. A hiányos emésztés a gyomorban, vagy a rendetlen evés, erjedés, romlási folyamatot, a savak mennyiségének csökkenését, illetve fokozását idézik elő és ennek következtében beállott zavarok gyomorgörcsöket sőt súlyos gyomorbajokat és bélbetegségeket is okoznak. Ezen betegségeket gyógyítására a ma már világhírűvé vált Gastro-D. gyógyszerrel rendelkezünk, amit orvosok is ajánlanak.

Gastro-D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszertárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Csütörtök: „Mindig a nők kezdik“. (László Aladár világhírű bohózatújodonsága).

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: „Három a huszár“. (Szenzációs népi operettújodonság).

* Operettpremier a színház vasárnapi műsorán. „Három a huszár“ a címe annak a nagyszerű népi operettújodonságnak, amely vasárnap kerül Aradon először a közönség elé. A „Három a huszár“ Erdély más városaiban már sorozatos előadásokat ért el. Ez a siker népszerű cselekményének, felbomló muzsikájának köszönhető. A darab szerzője személyesen is részt vesz az előadásban, sőt szerepet is vállalt, amennyiben a szerző maga Derecskey Pál, a színház tagja. A „Három a huszár“ mint operettújodonság, bátran vetekedik a „Sárgapitykés közlegény“ és az ehhez hasonló zsánerű operettekkel, mert annyi népszerű új ötlet van benne, hogy a közönség nagyszerűen elszórakozhat mellette. Az aradi szereposztás a lehető legszerepesebb, amennyiben az operettgyűjtes majdnem minden tagja elsőrangú szerephez jutott.

Borzalmas közlekedési szerencsétlenség Constanta közelében

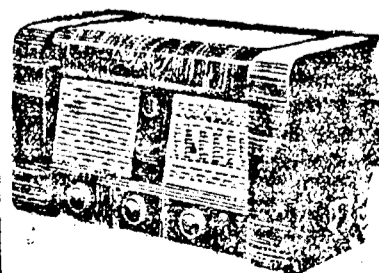
Bucuresti. Rador. Az elmúlt este Constanta közelében borzalmas szerencsétlenség történt. Egy munkásvonat, amely a canari kőbánya felé haladt, egy vasúti átjárónál szembetalálkozott egy gépkocsival, amelyben Alaman Comanescu, a leggazdagabb constantai háztulajdonos, a kőbánya vállalkozója ült. Vasile Craiun nevű tisztviselője és Badiu Udrea, munkavezető társaságában. A mozdony ellütötte a gépkocsit, amely teljesen összetört. Comanescu, aki a gépkocsit vezette, a helyszínen meghalt. Feje a kormánykerékhez ütődött, amely szétzúzta. A másik két utas állapota is nagyon súlyos. A mozdony kereke mindkettőjüknek lábát levágta, úgyhogy hajdokolva szállították őket kórházba. A mozdonyvezetőt és a gépészt a csendőrség őrizetbe vette.

Ma este a színházban:

„Mindig a nők kezdik“
szenzációs bohózatújodonság másodszer.

Vasárnap:

„Három a huszár“
Pompás, népi operettújodonság.

GRAETZ-RÁDIÓ

A csúcsteljesítményű világ-vevő
40% árammegtakarítással

A márkás rádiók koronája. Utánozhatatlan tökéletes hang. Zöre mentes vétel. Óriási üvegskálaival legegyszerűbb a kezelése

HALLGASSA MEG MINDEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

HAMMER ZSIGMOND és FIA Arad Bulev. Roge's Ferdinand 27. TELEFON 18-47.

Félmillió lei értékű aranyat akart a határon átcsempészni egy szatmári asszony

Temesvárról jelentik: A zombolyai határrendőrség ismét nagyarányú nemesfém, valuta és devizacsempészésnek jött a nyomára. A tettes ezuttal is szatmári származású, Friedmanné, született Gantz Margit, aki a Simplonnal akart a határon átjutni. A vizsgálat alkalmával utitáskája mélyén és ruhájába rejtve a következő értékeket találták: 5 darab aranyat, amelyeknek sulya összesen 1:17 kgr., 15 darab aranyból való angol pénzt, 20 darab arany svájci frankot, 10 darab 10 koronás és hat darab arany husz koronás magyar, két darab osztrák aranypénzt, egy arany láncot, egy darab aranyat 0.063 kgr. sulyban. Azonkívül 28.000 leit, 20 dollárról szóló és két angol fontról szóló csekkeket. A csempészett nemesfémek, valuta és csekkek értéke meghaladja a félmillió leit. Ugy az aranyat, mint a csekkeket, valamint valutákat elkobozták és a csempésző ellen megindult az eljárás.

Sűrített levegővel felfújták és megölték inastársukat Páldátlan gyilkosság Ploestiben

Ploiestiből jelentik: Borzalmas gyilkosság tartja izgalomban Ploiești lakosságát. Három lakatostanuló, névszerint Dumitru Mocanu 16 éves, Petre Mihai 16 éves és Ionița Dumitru 13 éves ploiești lakosok, akik a Concordia acélműveknél voltak alkalmazásban, egy kisebb szöváltásból kifolyólag összebeszéltek, hogy Mirosu nevű, 14 éves tanuló társukat elteszik láb alól.

Amikor tegnap este munka után haza akartak menni, lefogták Mirosut, akit a sűrített levegővel telt tartályokhoz vittek. Ott az összekötözött fiu szájába csövet dugtak és a szerencsétlen gyermek testébe sűrített levegőt eresztettek. Mirosu felfúvódott, mint egy ballon, majd irtózatosságot közölt, majd meghalt. A kegyetlen gyilkosokat letartóztatták.

amelyhez hasonló jót alig ismerünk!

- Csodás illata utolsó darabkáig megmarad és még soká érezhető a bőrön.
- Dus habja enyhe — bőrápoló, arcbrőszépitő.
- Olyan gazdaságos a használatban, hogy a szépségápolásnál sohasem hiányozhat.

ELIDA GRAND LUXE

4 kiválószott illatban: Fougère Special • Levendula • Orgona Eau de Cologne

Sorozatos egészségügyi szabálytalanságok miatt

elrendelték az aradi cukorgyár bezárását

A város egészségügyi bizottsága megvonta a cukorgyár ideiglenes egészségügyi engedélyét és megtagadta új engedély kiadását

Aradváros egészségügyi tanácsának tagjai szerda délután nagyfontosságú ülésre hívták össze, amelyen az aradi cukorgyár egészségügyi kényszerűségeit már régen huzódó ügyét tárgyalták le. Évek óta rengeteg panasza hangzott el, főképpen a környék lakói részéről a

a megállapításnak alapján a cukorgyár további működésének ügyét a város egészségügyi tanácsa elé terjesztették és az ügy letárgyalására szerda délután került sor.

Az egészségügyi engedély ügyének részletes ismertetése után élénk vita indult meg,

nem jogosít állandó működésre. Másrészt viszont rámutattak arra, hogy *jogilag nem létezik ideiglenes engedély és így az annakidején kiadott határozat ma is érvényben lévőnek tekintendő.*

Végül is ez az álláspont bizonyult helytálló-nak, a bizottság csak arról határozott, vajjon megszüntesse az ideiglenes engedélyt a további működés engedélyezésének megtagadásával, vagy végleges engedély kiadásával tegye lehetővé a cukorgyár működését. Végül is *a város egészségügyi bizottsága, tekintettel a vállalat ellen felmerült sorozatos panaszokra, úgy határozott, hogy az ideiglenes engedélyt megszüntetnek nyilvánítja, új engedély kiadását pedig megtagadja és ezért elrendeli a cukorgyár bezárását.*

Vita volt arról is, hogy ezt a határozatot azonnali hatállyal hajtsák-e végre, vagy pedig várják meg ennek jogerőre emelkedését.

A bizottság tagjai nem látták indokoltnak az azonnali bezárás elrendelését, a döntést azzal hozták meg, hogy írásban közlik a cukorgyárral s megvárják a további fejleményeket.

Mindenkinél olcsóbban árusítjuk

NŐITÉLIKABÁT és BUNDÁINKAT

karácsonyig

FORTUNA női konfekció

Piața Avram Iancu 1.

CONSUM-PAGOK BEVASARLO HELYE

cukorgyár ellen, amelynek vezetősége sorozatosan mellőzte a különböző egészségügyi rendszabályokat. Hiábavaló volt minden panasz, minden közbenjárás, a gyár vezetősége továbbra is úgy irányította az üzemi ügyeit, ahogyan jónak látta. Komoly megtorló intézkedésre már csak azért sem került sor, mert

mindenkor tekintettel voltak a gyárnak a város szempontjából való fontosságára és arra, hogy a cukorgyár számos munkáson kívül Aradmegye gazdaközönsége jelentős részének biztosított kenyeret.

Legutóbb ismét panasszal fordultak a cukorgyár környékének lakói a város vezetőségéhez, mert az idei termelési évad tartama alatt újabb sérelmek adódtak. A városvezetés szigorú vizsgálatot rendelt el és ekkor

kiderült, a cukorgyár tulajdonképpen szabálytalanul működik, mert nem rendelkezik jogérvényes és állandó jellegű egészségügyi engedéllyel.

Amikor a gyár kérelmére annakidején egészségügyi engedélyt állítottak ki, ezt csak hangsúlyozottan ideiglenes jelleggel tették, amin a vállalat mindezeideig nem változtatott. Ennek

mert olyan vélemény is felmerült, hogy *a gyárat azonnal le kell zárni.*

Azok, akik ezt az álláspontot képviselték, hangsúlyozták, hogy a jelenlegi helyzet ugyanaz, mintha a gyár egyáltalában nem rendelkezne engedéllyel, mert az ideiglenes engedélyezés

NATHA HÜLES

ELLEN

NEVRALGINE JURIST

CORSO Ma premier!

3 mérs. helyárak, 5, 7.15 és 9.15

OLYMPE BRADNA és GENE RAYMOND

idei első nagy filmjük:

PARADICSOM TÜNDÉRE

és kiegészítő műsor, színes flimcsoda:

ALI BABA és a 40 rabló

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Babák, babakocsik, mechanikai és más társasjátékok, gyermekkosci, iskolapadok, gramofonok és lemez, utazási cikkek és más ajándéktárgyak is, Hegedüs Gyula cégnél, Aradon
 ródiák stb. nagy választékban és rendkívüli olcsó árakban

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőncím: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Évesre ... 540 lei || Negyedévre 210 lei
 Hónapról ... 420 || Egy hónapra 70

Kelkáposzta / ca. / insulin

Londonból jelentik: MacDonald dr. manchesteri tanár hosszas kísérletezés után megállapította, hogy a közönséges kelkáposzta is alkalmas a cukorbetegség gyógyítására. Sőt gyógyszerje teljesen pótolhatja az inzulin-befecskendezést. MacDonaldnak sikerült kelkáposztából készült kivonattal életben tartani olyan kutyákat, amelyeknek hasnyálmirigyét eltávolította és pusztán a kelkivonattal tetszés szerinti szinten tartotta a vér cukortartalmát. A kelkivonat akár szájon át, akár befecskendezés után adagolható. Remélik, hogy az eljárás rövidesen emberekre is alkalmazható lesz és a kelkáposzta teljesen ki fogja szorítani az inzulint.

— **IDŐJÓSLAT.** Változó felhőzet, a hőmérséklet emeli csökkenése várható.

— **Az angol király születésnapja.** Londonból jelentik: Az angol király ma ünnepelte 43-ik születése napját. A királyt úgy a belföldről, mint az egész birodalom területéről az üdvözlő táviratok özönével halmozták el.

— **VAIDA-VOEVOD KORONATANÁCSOS BERLINI TANULMÁNYUTJA.** Bucurestiből jelentik: Vaida-Voevod koronatanácsos Berlinbe utazik, ahol március elejéig marad. (Tempo).

— **A kenti herceg rádióbeszéde.** Londonból jelentik: A kenti herceg, mint a leendő ausztráliai kormányzó az angol népközösséghez január 26-án rádióüzenetet intéz.

— **Ciano gróf vasárnap érkezik Budapestre.** Beszámoltunk arról, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter Horthy Miklós magyar kormányzó meghívásának eleget téve decemberben Magyarországra érkezik vadászatra.

— **Tízmilliárd lei a Népszövetség 1939. évi költségvetése.** Brüsszelből jelentik: A Népszövetség 1939. évi költségvetése 32,134.000 svájci frank, csaknem tízmilliárd lei.

— **Módosították az egyenesadótörvényt.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium módosította az egyenesadó fizetéséről szóló törvény 31. szakaszát, amelyhez a következő tartalmu bekezdést fűzte hozzá: Vagyoneleírásokat csakis az ipari vállalatok végezhetnek, a kereskedelmi vállalatok közül pedig csakis az esetben, ha ipari jellegű beruházásról van szó. A vállalatok kötelesek a tényleges vagyonukról részletes felsorolást készíteni, az évenként végzett leírások feltüntetésével.

— **Meghalt dr. Grozda Aurel ügyvéd.** Arad és a megye ügyvédtársadalmának közbecsülésben álló tagja távozott el az élők sorából: december tizenharmadikán hosszas szenvedés után elhunyt dr. Grozda Aurel butyini ügyvéd, az érseki tanács tagja, volt képviselő, az ügyvédi kamara tanácsosa, aki évtizedeken keresztül folytatott ügyvédi gyakorlatot. Grozda Aurel dr. a háború előtti időben élénken résztvevő a román nemzeti párt tevékenységében, tagja volt a nemzeti párt százas bizottságából alakult hetes vezérőrs bizottságnak, amelynek tagjai rajta kívül később kivétel nélkül miniszterekké lettek. Közismert szerénysége távoltartotta a bársonyszéktől, a családjának és üdvözlésének élt. Soha sem tagadta meg kisebbségi sorban elfoglalt álláspontját és a főhatalom változása után őszinte barátja volt a kisebbségeknek. A 62 esztendős ügyvéd vejének, Ciorogariu Romulus kapitánynak lakásán halálozott el. Temetés december tizenötödikén délután három órakor megy végbe a Felsőtemető halottasházából.

— **Pernyertes lett a város négy alkalmazottjával szemben.** Ma foglalkozott a közigazgatási tábla azokkal a perekkel, amelyeket a város egyik jelenlegi és három volt alkalmazottja indított a városvezetőség ellen. Az első ügyben Adoc Traian volt a felperes, akit régebben fogalmazóvá léptettek elő és ezzel a tisztviselői létszámba került. Az új városvezetőség megállapította, hogy ez a kinevezés szabálytalan volt, miért is megsemmisítette a vonatkozó határozatot és ennek megjelölésén helyesbítette Adoc Traian szolgálati minőségét. Ez ellen a döntés ellen élt fellebbezéssel a városi alkalmazott, de jogorvoslat iránti kérelmét a közigazgatási bíróság elutasította. A másik három ügyben Gules Milos, Curticean Gheorghe és Gancea Todose, volt városi vámosok voltak a felperesek, akik az elbocsátásukról szóló városvezetőségi végzést támadták meg fellebbezéssel. Mindhármuk fellebbezését, mint indokolatlant elutasította a tábla.

FOTO-SPORT-műterem

állaljuk műtermi, portrét és csoport felvételeket, speciális gyerekfelvételeket, reprodukciókat stb. elsődrendű kivitelben. Strada Eminescu 2.

— **Házasság.** Dubovan Constantin és Blaj Auroria házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Newyorki tél

Newyorkba beköszöntött a tél. S érdekes, hogy ebben a gépesített, felhőkarcolós világ városban miről állapítják meg e nagy változást? A newyorki lapokban ilyen hiradtsokat olvashatunk: "A newyorki Central Parkban a mókusok már kezdik elraktározni a mogyorót és diót, amit odadobálnak nekik s ez a közelebbi tél legbiztosabb jele. A múlt héten még vígan megették minden szemet, nem gondoltak a jövőre."

— **Betörés.** Tegnapra virradó éjszaka betörő járt Schöffel Ferdinand ségal lakos N. Bolcaş-uca 21. szám alatti lakásában. A betörő különböző ruhaanyagokat zsákmányolt. Elfogása érdekében megindult a rendőri eljárás.

KARACSONYRA BOLDOG LESZ HA JÓ CIPŐT OLCSÓN VESZ MINDENKÉPPEN JÓL IS JAR HOGYHA A CIPŐJE

Le rakat: **"STAR"**
SÁNDOR cipőüzletében
 Bul. Reg. Ferdinand 11

— **Pastia volt ügyész öngyilkossága.** Bucurestiből jelentik: Constantin Pastia, volt ügyész tegnap öngyilkosságot követett el. Pastia az Obor-negyedben levő Solacolu zugszállodában élt hónapok óta nagy nyomorban. Az öngyilkosságot szomnainnal követte el. Holttestét a hullaházba szállították. Pastiát évekket ez előtt azzal vádolták, hogy házvezetőnőjét meggyilkolta, de az esküdtszék felmentette. A volt ügyész nyomorba került, alkoholista lett, majd megbetegedett és végül a halálba menekült.

Detektiv az étteremben

— **Önök személyzetet cseréltek? Idegen ujlényomatokat látok a tányéron!**

— **A női pongyola az érdeklődés központjában.** Az ünnepek legszebbikétől, a karácsonytól már csak egészen rövid idő választ el bennünket. A szeretet ezen szent ünnepének egyik legfelemelőbb jelenete az, amikor hozzátartozóinkat ajándékkal lephetjük meg. Mostanában, a népszerű divatkereskedő, erre vonatkozólag igen ötletes tervet dolgozott ki. Elhatározta ugyanis, hogy üzletében a mai naptól kezdve egészen karácsonyig, olcsó női pongyola és férfiing-ajándékvásárt rendez. Ennek az életrevaló akciónak egyedüli célja az, hogy hozzátartozóinknak csekély összegért olyan ajándékot adhassunk, amellyel kedvesek és figyelmesek legyünk. Értesülésünk szerint a 10 százalékos kedvezményber továbbra is a Consum-tagok is teljes mértékben részesülnek.

— **Gyász.** Sulyos gyász érte a Bácság széles köreiből ismert ómorovici Heinrich-családot. Hágában december 10-én, hosszas szenvedés után meghalt Van Royen Henrikné, született ómorovici Heinrich Ida, néhai Heinrich Nándor volt vajkovi nagybírtokos leánya. Az elhunytban özvegy Jeszenszky Béláné, született Heinrich Ilona és Heinrich Árpád dr. nyugalmazott főszolgabíró nővérüket gyászolják.

— **A brassói vizsgálóbírósg vizsgálja felül Dandea Emil vagyonát.** Marosvásárhelyről jelenik: Jelentettük annak idején, hogy dr. Dandea Emil ügyvéd, volt marosvásárhelyi polgármester ellen a városnál talált szabálytalanságok miatt az ügyészség vádiratot adott ki. Sőt a bűnügyi vagyonzárlatot is elrendelte dr. Dandea Emil bárhol található vagyonára. Dr. Dandea akkor elfogultsági kérelmet adott be a semmitőszékhez, amelyben más bíróság kiküldését kérte. A semmitőszék helyet is adott a kéresemnek s a brassói vizsgálóbírósgot utasította a vizsgálat megejtésére. A brassói ítélőtábla új vizsgálóbírósgai eljárás megtartását rendelte el s a brassói vizsgálóbírósgot bizta meg. Az új vizsgálóbírói eljárás érinti dr. Pantea Simion vezértitkár és Urzicu Dumitru felügyesztett főszámvevő ügyét is.

— **Dr. Váradai Károly,** a párisi Pitié-kórház volt orvosa, rendeléseit Lipován, Str. Reg. Ferd. 30. alatt megkezdte.

— **Kiskoru betörőt fogtak Borosjenőn.** Borosjenőről jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Az elmúlt délután folyamán betörő járt Dolenszky Károly módosabb falubeli birtokos házában. A kellemetlen látogató a háztulajdonostól ezer leit és különböző holmit, míg albbérlőjétől. Negrea Constantin tisztviselőtől egy kazettát lopott el, amelyben 13 ezer lei készpénz és értékes ékszerek voltak. A csendőrségi nyomozás során kiderült, hogy a betörést egy P. I. nevű kiskoru követte el, aki a lopott holmikat egy kertben elásta. A bűn utáira tévedt kiskorut kihallgatása után az aradi bűnügyi hatóságokhoz kísérték.

Megérkeztek a világhírű remscheidi gyártmányú "POLAR" korcsolyák. Nagy választék: verseny, mű, női és állítható gyermek- **Fratii BURZA S.A.** paskereskedés Arad, korcsolyákban. **Telefon: 17-84.**

— **Szlvörgöcsöt kapott és meghalt az orvos beteg mellett.** Cernăuți-ből jelenik: C. Schneider, Cernăuți egyik leghíresebb orvosa, egy megszületésnél sexédkezett. Schneider dr. már régóta szívbajban szenvedett és a munkája annyira felizzgatta, hogy amikor már a születést szerencsésen levezte és haza készült, szlvörgöcs fogta el és holtan esett össze. Az eset Cernăuți-ban nagy megdöbbenést és részvétet keltett.

— **Itt a fémfilm!** A hollywoodi filmvállalatok kísérleti laboratóriumaiban sikerült fémből készült mozitfilmet előállítani, amely forradalmasítani fogja a mozitipart. Az új film nem gyúlékony, elpusztíthatatlan, mindkét oldalán használható és előállítás költsége a celluloid-film költségeinek alig századrésze. A vetítőkészülék átalakítása fémfilm használatára alig néhány dollárba kerül. A fémfilmről tükrök segítségével vetítik a képet a vászonra.

— **Olaszországban befillották a Micky Maus-filmeket.** Rómából jelentik: Olaszországban befillották a Micky Maus-filmeket. Az indokolás szerint Walt Disney trükkfilmjei „a fasizta forradalom imperialista szemléletével ellenkeznek”. Hasonlóképpen javaslatba hozták az összes idegen meséskönyvek és ifjúsági folyóiratok eltiltását, mert az olasz gyermekek csak „olasz inspirációjú irodalmat olvashatnak”.

— **A baromlikilállítás díjazása.** A „Carlerul“-egylet kiállítás-kilállításával kapcsolatban közöljük, hogy Vezér János Plymouth-jaival szintén aranyérmet nyert.

— **Pékinasból lett világhírű zeneszerző Mascagni,** a „Parasztbecsület” halhatatlan kompozitája. Rendkívül érdekes illusztrált cikket közöl erről a nagy zeneszerző hetvenötödik születésnapjával kapcsolatban a „Délibáb” új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Tilos Erdélyben a fenyőfák kivágása — elmarad a karácsonya-vásár?

Kolozsvárról jelentik: A szamosi tartomány kormányzósága egy minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján olyan intézkedéseket hozott, amelyek szerint tilos a fenyőfák kivágása karácsonya céljára. Ezt a rendelkezést tudomásul adták a karácsonya termeléssel foglalkozó lakosságnak is, hogy megkímélik őket a vágással és a szállítással járó felesleges kiadástól.

— Lettország semleges. Rigából jelentik: A minisztertanács tegnap jóváhagyta azt a törvényt, amely kimondja Lettország teljes semlegességét.

— Eltűnt fiatal aradi leány. Ardelean Ioan aradgái lakos feljelentést tett a rendőrségen arról, hogy 18 éves Mária nevű leánya nem tért haza szüleinek az A. Pan-uccában levő lakására. Az eltűnt felkutatására a rendőrség vizsgálatot indított.

— Vecsera Mária sírja virágtalan. Erről közöl érdekesen írt képes riportot gróf Bethlen Margit népszerű képes szépirodalmi lapjának, az „Ünnep”-nek most megjelent új száma. A 68 oldalas, albumalakú „Ünnep” ezúttal is gazdag tárházat nyújtja az érdekes olvasnivalóknak és szébbnél szébb képeknek.

Micro-Zoo

A Daily Mail „Ideális otthon” kiállításának egyik legérdekesebb látványosa az úgynevezett „Micro-Zoo” lesz. Körülbelül két és fél méter átmérőjű „cirkuszi porondon” fognak ugrálni a szabad szemmel nem látható mikroszkopikus lények ezrei. Nem vetíteni fogják őket; „cirkuszi porondjuk” (egy nagy üvegkorong) egy hatalmas mikroszkóp része. A mikroszkóp körülbelül milliószorosan nagyítja meg az apró állatok és növények óriási tömegét, mely egy-egy vízcsőpben vagy néhány porszemén él, még a „legideálisabb otthonban” is.

— A „Societatea pentru Ajutor Mutual a Pensionarilor din Arad” (Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesülete), Boulevard Regele Ferdinand No. 37. Értesítik az állandóválasztmányi tag urakat, hogy a rendes havi ülés, amely a multhéten nem volt megtartható, folyó hó 17-én, szombaton délután 4 órakor lesz megtartva, amelyre a választmányi tag urakat meghívja az elnökség. — „Societatea Generală a Pensionarilor C. F. R. Regele Carol I., filiala Arad” értesíti a 35., 36., 43., 44., 48. és 59. számú tagokat, hogy hátralékos tagdíjait okvetlenül rendezzék e hó folyamán, mert ellenesetben kénytelen lesz az elnökség velük szemben az alapszabályok 19. paragrafusát alkalmazni. — Újból felhívjuk azon tagjaink figyelmét, akik nyugdíjukat a központi CFR-pénztárnál kapják, hogy az életbenléti bizonylatok beszerezhetése céljából az állampolgársági bizonyítvány másolatát irrodánkba hozzák be.

Élelmiszerüzlet

1508
családi okok miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban

— Betegh Bébi könyve — a karácsonyi könyvplác eseménye. Néhány nap múlva feltűnésteltető aradi vonatkozású könyv hagyja el a sajtót. Betegh Bébi, az ismert és Erdélyszerte nagy népszerűségnek örvendő

Legszebb és legolcsóbb DAUERWELLE-t

„ELIT” hölgyfodrász-szalon
Str. Mărășești 1. készít.

Vizondolást speciális géppel 20 perc alatt szűrit. Vasondolást, hajvágás, manicure és hajfestés minden modern színben olcsón és garancia mellett.

primadonna „Forgószinpad” címen könyvet írt, amelyben a primadonna érdekes és aradi szemmel nézve különös helyi érdekességgel írott életét pergeti le az olvasó előtt. Ez a könyv tulmegy a szokványos színészregényeken, mert szerzője magát az életet írja meg

Karácsonyi és alkalmi

értékes és hasznos ajándék
„Consumra” is előnyös árakban

Csáky

rás és ékszerésznél
Arad, a lutheránus templommal szemben

őszintén, nyíltan, úgy, ahogyan azt maga átélte. Betegh Bébi hosszú ideig nem állott kapcsolatban az erdélyi közönséggel és ez a jelentkezése, amely nem az elő, hanem az írott szó útján történik, valószínűleg éppen olyan őszinte sikert hoz számára, mint színpadi szereplése.

Szerencsétlenség érte az anami császárt

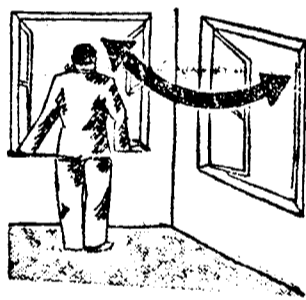
Páris. Rador. Bao-Dai anami császár egy vadászaton súlyos szerencsétlenséget szenvedett. A császár eddig ismeretlen körülmények között, amikor a Saigontól 400 kilométernyire fekvő erdőségben rendezett vadászatra indult, Chou ne Tuhoutnál szerencsétlenség érte és az uralkodót tört láb bal szállították a saigoni kórházba.

Amikor a szerencsétlenségnek híre terjedt, a császárt egészségügyi repülőgépet menesztettek és azon tette meg az utat Saigoniig. A francia gyarmatiügyi minisztérium a szerencsétlenség megtörténtéről hivatalos megerősítést kapott. A császárt Saigonban megerősítették és állapota aggodalomra nem ad okot.

— Bali, a táncosnők és templomok hazája. Bali szigetét nem ok nélkül nevezik a templomok és táncosnők hazájának. Uccákon, tereken, sőt még a házak udvarában is mindenütt áldozatokkal megrakott oltárok és pagodaszerű háztemplomok állanak. A sziget lakói nagy tiszteletben tartják a táncot és különösen a nők minden alkalmat megragadnak arra, hogy táncolhassanak. Erről az egzotikus szigetről közöl érdekes, sok képpel illusztrált cikket Tolnai Világlapja karácsonyi kettős száma, amely a három melléklettel együtt 568 oldalt tesz ki.

Ha léghuzatba kerül...

Ez az ur léghuzatban áll. Ha nem dörzsölte be magát **Carmol***)-al, hogy elejét vegye esetleges gripának, hűlésnek vagy idegfájdalmaknak, úgy rosszul fog járni.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Lázmérő

Legmegbízhatóbb
lázmérő vörös és
kék világító higany-
oszloppal.

Lázmérő

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában

Huszévi kényszer munkára ítélték Skoblinnét

Párisból jelentik: Skoblinnét, akit Miller tábornok elrablásában való bűnrészességgel vádoltak, husz évi kényszer munkára ítélték, egyben pedig kötelezték, hogy az ítélet kitöltése után tíz évig francia földre ne tegye a lábát. A törvényszék az ítélet indokolásában közölte, hogy enyhítő körülményeket vett figyelembe.

SZALONCOKORKÁK
FADISZÉK, DISZDOBOZOK nagy választék, olcsón
SELECT Scala mozi mellett

— HAVANNASZIVAROK A KANDALLÓBAN. Lyonból jelentik: Nagy feltűnést keltett Lyonban, hogy ott egy gyáros fiát, aki dacára nagy vagyonának, látszólag szerényen élt, kerülte a játékok, más szenvedélyei sem voltak, pazarság miatt gondnokság alá helyezték. Csakhamar megtudták a szigorú intézkedés okát. Afiatalember krónikus mellhájban szenved és ezért szigorúan eltöltötték a dohányzástól. Hogy a filalom dacára élvezhesse a havannaszivarok illatát, százszámra bedobatta őket a kandallóba és azután beszívta az illatukat. Minthogy ezt a művelet naponta többször is megismételte, oly hatalmas összegeket költött, hogy végül gondnokság alá kellett helyezni.

Rádiók 125 lei

heti részletfizetésre kaphatók. Gyári lerakat; Strada Marie Chendi 9. udvari raktárban.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszerár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszerár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszerár, Piața Avram Iancu
(Tel.: 15-00.)

Szőrmék legmegbízhatóbb beszerzési helye

Joanovits Antal szücs

Arad, s.r. Dr. Ioan Robu 2. szám
(a megyei prefektúra melletti ucca.)

ALAPITVA 1882

„SCALA”

Nagyfilmek színháza
Telefon: 20-10.

CSÜTÖRTÖKTŐL MINDEN NAP:

„OLIMPIÁSZ I.”

A világ népének ünnepe.

Az 1936-os OLIMPIAI játékok első filmje.

A világ legnagyobb és legcsodásabb filmalkotása.

52 nemzet legjobbainak nemes küzdelme.

Szereplők a világ legjobbjai és 100.000-re menő közönség a világ minden részéből.

Az OLIMPIÁSZ-film felülmúl minden eddig készített filmet.

Sikerült elérnünk, hogy az OLIMPIÁSZ filmóriáshoz a helyárakat nem kellett felemelnünk. Ezzel szemben mindennemű kedvezményes jegy és utalvány az Olimpiász filmcsodához érvénytelen.

Az óriási érdeklődésre való tekintettel, csütörtöktől minden nap 3. 5. 7.15 és 9.15 órákor előadások rendes helyárral.

DIÁKSÁGNAK ENGEDÉLYEZVE ÉS KÜLÖN AJÁNLVÁ.

Kérjük jegyeikről idejében gondoskodni. Pénztár naponta 10-1-ig és d. u. 2 órától.

SPORT KÖZLÖNY

Az aradi Braun Kálmán kíséri el a keleti turára az országos válogatott csapatot

A Kispest elleni edzőmérkőzéssel készül a válogatott

Bucuresti. Az országos válogatott csapat keleti turája most már véglegesnek tekinthető és az előkészületek máris serényen folynak. Sikeresen megnyerni a Kispest csapatát, amely karácsonytól kezdődően Törökországban bonyolít le túramérkőzéseket, hogy december 17—18-án Bucurestiben vendégszerepeljen a turára készülő válogatott csapat sparring-partnereként. Ugy a szombati, mint a vasárnapi mérkőzés a Rapid giuleştii pályáján kerül lebonyolításra.

Ezzel kapcsolatosan illetékes helyen úgy határoztak, hogy a keleti turán Braun Kálmán, a Ju-

ventus aradi származású edzője kíséri el a csapatot. Történik ez főként azért, mert Braun volt a Sportul Studentesc edzője és jelenleg a Juventus technikai vezetője, úgy hogy a válogatott keret legtöbb játékosa az ő keze alatt dolgozott. Azonkívül Braun két évvel ezelőtt már résztvevő, mint kísérő és játékos egy ilyen keleti turán és így a helyzetet kitünően ismeri. Legutóbb — Prágában — Steinbach volt a válogatott csapat technikai irányítója és a szövetségben úgy határoztak, hogy a kísérő szerepét felváltva töltik be az egyesületek edzőivel.

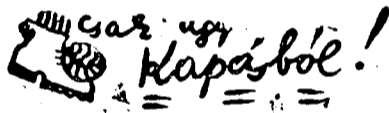
A Hakoah rendezi a Nyugati Liga ping-pong bajnokságait

Az aradi Hakoah sportegyesület 17 és 18-án a ping-pong szövetség megbízásából megrendezi a nyugati liga bajnokságait, melyen az aradi egyesületeken kívül résztvesznek a nagyváradi, temesvári, marosvásárhelyi, szatmári és lugosi egyletek összes neves versenyzői. Ezen verseny, miután az ország legerősebb és legnevesebb játékosai részvétele mellett lesz lebonyolítva, országos szempontból is igen nagy jelentőséggel bír, de különösen arra van hivatva, hogy az aradi asztali tenisz sportot régi nivóra emelje. A szövetség megbízottja Dabici professzor. A verseny keretében fog lebonyolítást nyerni a strájerok versenye is.

Cheo Morejon ökölvívó-bajnok megérkezett Aradra

A szombati nagyszabású box-est kanadai vendége, Cheo Morejon a néger ökölvívó bajnok megérkezett Aradra és itt készül a szombati nyolcmenetes küzdelemre, amelyen a kitünő formában levő Covaci Aurel, volt országos bajnok lesz a néger ökölvívó ellenfele. Ezt a 8 háromperces menetből álló küzdelmet hatalmas érdeklődés előzi meg, de a kiegészítő műsor, amelyen több Kisan-tant bajnok, ugymint: Lungu, Istrate és Gilicze III. szerepelnek, szintén pompásnak ígérkezik. A versenyt szombat este 9 órai kezdettel rendezik meg a volt Central mozgó helyiségében.

Rádiókészülékek: „MEDIATOR“, „PHILIPS“ és egyéb gyártmányok kaphatók kedvező fizetési feltételek mellett KOCH DANIL-nél Str. Eminescu 2

Lengyelország bejelentette, hogy 1941-ben nem rendez meg a kerékpáros világbajnoki versenyeket. Illyenformán 1939-ben Milánóban, 1940-ben Párisban, 1941-ben pedig Németországban rendezik meg a kerékpáros világbajnokságot.

Cseh László, a budapesti Hungária válogatott csatára, hír szerint Franciaországba szerződik. Cseh iránt az egyik francia nagyegyesület érdeklődik és rendkívül komoly ajánlatot tett a Hungáriának a kitünő válogatott játékos átengedésére vonatkozóan.

Helsinki-ben tegnap fejeződött be a kétnapos svéd—finn birkózóviadal, amely a svédek 8:6 arányú győzelmét hozta. A legjobb finn birkózó: Koskela ugyanis bordatörést szenvedett a Jönsson elleni mérkőzésen és így a finnek biztos két pontot veszítettek el.

Zürichben Nüsslein és Probst német professzionista teniszesezők bemutatott játszottak a következő eredmények mellett: Nüsslein—Wisard 6:2, 6:2, Probst—Werthmüller 6:2, 6:4. Nüsslein, Probst—Wisard, Werthmüller 0:6, 6:0, 6:2.

Az UTE uszó- és vízpoló-csapatja turája utolsó állomásán, Kreefeldben is sikeresen szerepelt. A vízpoló-csapat 8:5 arányban győzött, Zólyomi 100 méteren 1 p. 00.8 mp.-et, Grófi 400 méteren 5 p. 08.4 mp.-et uszott.

O A Balkán kerékpáros bajnokságát első ízben 1940-ben rendezik meg. Románia kéri fogja az első rendezés jogát azon a szófiai értekezleten, melyet január 15-én tartanak a Balkán-államok kerékpáros szövetségeinek vezetői.

O Budapest ökölvívóbajnokságának győztesei. Lég-súlyban Podány BVSC, nehézsúlyban Szabó BVSC, bantamsúlyban Bogács BTK, váltósúlyban Petró BTK, könnyűsúlyban Kalkenecker BTK, középsúlyban Jáki BSzKRT, félnehézsúlyban Szigeti FTC, nehézsúlyban Sárközi MAC.

O Nem lesz többé szemüveges bíró Uruguayban. Valamennyi szemüveget viselő bírótól bevonták a bíráskodási jogot. Uruguayban tehát ezentúl valóban sérülés lesz, ha azt kiáltják: szemüveget a bírónak!

O Dánia—Franciaország 3:2. A svéd király serlegért folyó teniszereny első két napja után Dánia 2:1-es vezetést szerzett, a harmadik napon pedig Jacobsen óriási küzdelemben biztosította Dániának a döntőbe jutását. Az eredmények: Borotra—Ploughama 7:5, 6:3, 6:2, Jacobsen—Boussus 8:6, 4:6, 9:7, 6:3. Dánia a döntőben a német—svéd mérkőzés győztesével találkozik.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megoldotta a szudéta-vidékre szállított, illetve onnan vásárolt áruk elszámolásának kérdését is az új román-német egyezmény

December 15-ikén lép életbe a márka új árfolyama

Az új román—német kereskedelmi egyezmény megkötéséről legutóbb már beszámoltunk és ez rendkívüli előnyöket biztosít a román gazdasági élet számára. Ezek az előnyök nagy mértékben annak a tárgyalási módszernek tudhatók be, amelyet Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter vezetett be a kereskedelmi tanácskozások lefolytatásánál. A miniszternek ugyanis az az elve, hogy a tárgyalások megkezdésekor minimális programot fektet le, amelynek megvalósításához ragaszkodik. Ez a módszer úgy a román—német, mint a román—olasz tárgyalásoknál kitünően bevált.

A román—német egyezmény egyik lényeges intézkedése az, mellyel megoldották a szudeta-vidék bekebelezéséből folyó függő kérdéseket. Így a szudeta-vidékre való kereskedelmi forgalomra kiterjesztették a román—német kereskedelmi egyezmény hatályát. Ami a szudeta-vidékekkel kapcsolatos, az elcsatolás előtti időből származó követeléseket, illetve tartozásokat illeti, ezeknek az elszámolása olyképpen történik, mintha most is a régi csehszlovák clearing lenne érvényben. A clearing után a kifizetések a jövő év szeptember végéig eszközölhetők.

Ujítása az egyezménynek az is, hogy nagyobb mennyiségű vágott sertés Németországba való kivitelére nyújt módot.

Ami a német márka új árfolyamát illeti, az december 15-én lép életbe.

Kötelező az áraknak a kirakatokban történő kifüggesztése

Az ilfovi törvényszék ezen a héten tárgyalta egy kereskedő felebbezését azon bírság ellen, amelyet rá az árak kirakatban való kifüggesztésének elmulasztása miatt vetettek ki. A törvényszék a felebbezést elutasította azzal az indoklással, hogy a spekulatív törvény 6. szakasza nemcsak az üzletben lévő áruk árának kifüggesztését tette kötelezővé, hanem a kirakatban lévő árukét is.

A munkakamarai titkárságok útján folyósít egyelőre hiteleket a kisipar: hitelintézet

A közelmúlt napokban megemlékeztünk arról az értekezletről, amelyet a munkakamarai elnökök és titkárok tartottak Bucurestiben. Ebből az alkalmából fontos megbeszélések folytak a kisipari hitel folyósításával kapcsolatban is. Roman Valer volt munkügyi miniszter, a kisipari hitelintézet elnöke, külön értekezletre hívta össze a

munkakamarai titkárokat, akikkel megbeszélte a kisipari hitel folyósításának részleteit. Roman Valer annak a kivánságának adott kifejezést, hogy — mivel a megfelelő szövetkezeti hálózat nem épült ki — a kisipari hitelek folyósítása a munkakamarai titkárok közhenjöttével történjen. Így tehát mindazok, akik kölcsönt akarnak felvenni a kisipari hitelintézetnél, ezirányú kivánságukat a munkakamarák titkárságánál jelentsék be. A szűk séges levelezést a kamarai titkárok honpolitikai le, vagyis az ő közvetítésükkel történik a kölcsönök folyósítása. A kisipari hitelintézet vezetősége reméli, hogy ezzel a módszerrel a hitelintézet gyakorlati működést fejthet ki és eléri azt a célt, amelynek megvalósításáért annak idején a törvényhozás létrehívta.

Ujabb árucikkek

kompenzációs kivitelét, illetve behozatalát engedélyezték

A minisztertanács Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter javaslatára elhatározta, hogy kompenzációs kivitelre a következő ujabb árucikkeket engedélyezi:

21-es vámtétel. Fácánok 15 százalékos deviza-kvótával a Banca Naționala részére. 43-as vámtétel. Vadászat alkalmával elejtett állatok. 361-es vámtétel. Száraz tengeri-melasz. 10 százalékos deviza-kvótával az állam részére. 285-ös vámtétel. Rozs. 40 százalékos deviza-kvótával a Banca Naționala részére. 307—308-as vámtétel. Lucerna és jóhere magvak. 10 százalékos devizakvótával. 439-es vámtétel. Szilvapálinka, sligovic stb. 1650-es vámtétel. Metil alkohol. 10 százalékos devizakvótával. 1687-es vámtétel. Aceton. 10 százalékos deviza-kvótával. Törölték az A. listából a csont és a pata kompenzációs kivitelét.

A kompenzációs behozatal B. listáját a következőképpen egészítették ki:

140 c.—145 c. vámtétel. Gyapjufonalak, amelyekből 32.000—48.000 méter tesz ki egy kilogrammot. 786-os vámtétel. Papirgarnitúrák auto mobilok részére. 792-es vámtétel. Kartonlap berendezések gépkocsik részére. 827-es vámtétel. Különleges gumicsövek radiátorok részére. 980-as vámtétel. Világító tornyokba való ablaküvegek. 1115-ös vámtétel. Golyóscsapágyak és azok alkatrészei. 1603-as vámtétel. Borax.

A fenti rendelet a Monitorul Oficial december 13-iki számában jelent meg.

= DR. ERŐSS JÓZSEF AZ UGIR IDEIGLENES VEZÉRIGAZGATÓJA. Bucurestiből jelentik: Az UGIR legutóbbi választmányi gyűlésén a vezérigazgatói munkakör ideiglenes ellátásával dr. Erőss Józsefet, a szövetség vezértitkárát bízták meg, míg a vezérigazgatói teendők ellátására Machailescu mérnök, az UGIR titkára kapott megbízást.

Egy értékes
KARÁCSONYI
AJÁNDÉK
amely örömet
hoz...

PHILIPS RADIO

Készséggel bemutatja **PHILIPS RÁDIO SZALON**
és 15 havi részlet mellett **ROSENFELD GEZA** ARAD, UJ NEU-MAN-HAZ
arúsítja **ARAD, UJ NEU-MAN-HAZ**
TELEFON 14-25.

Örök rejtély marad a „Comain” titka

Meghalt dr. Wettenstein József, a tüdőbaj elleni csodagyógyszer feltalálója

Egy hányatott sorsu, szenvedélyesen körülvitatott orvosi karriernek vetett véget a halál. Budapesten meghalt 71 éves korában dr. Wettenstein József főorvos, a „Comain” nevű, tüdővész elleni gyógyszer feltalálója. Dr. Wettenstein József Kolozsváron kezdte orvosi pályafutását, ahol Purjesz professzor legjobb tanítványai közé tartozott. Már Kolozsváron kezdett foglalkozni a tüdőbaj gyógyításának problémájával és e tanulmányok kiszélesítése céljából költözött fel Budapestre. Kutatásainak és kísérleteinek eredményeképpen dr. Wettenstein József bejelentette az orvosi és a laikus közvéleménynek, hogy feltalált egy gyógyszert, amely biztos eredménnyel gyógyítja a tüdőbajt. Az új gyógyszert „Comain”-nak nevezte el.

Megindul a harc a csodaszert ellen

A találmány nyilvánosságra hozatala két-féle hatást váltott ki. Az orvosi társadalom felhorkant, hogy miért nem hozza nyilvánosságra dr. Wettenstein gyógyszerének kémiai összetételét, hogy ilyenformán az új gyógyszer az emberiség közkincsévé váljék? A gyógyulásra váró betegek azonban nem voltak kíváncsiak a gyógyszer összetételére, hanem szívesen és ezrelékkel zárandokoltak dr. Wetten-

stein rendelőjébe és a betegek nagy többsége a hála és az elragadtatás hangján jelentette ki, hogy Wettenstein doktor csodaszere meggyógyította őket.

Egy évtizedeken át tolyó harc indult meg dr. Wettenstein és az orvosi hivatalosság között. Wettenstein az ellene szórt rágalommal szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy szívesen átadja találmányát az orvostudománynak, de az állam váltsa meg gyógyszerének előállításí jogát, mert a kutatások és kísérletek neki is vagyonába kerültek. Csakhamar tárgyalások indultak meg Wettenstein és a magyar kormány között, de a hivatalos orvosi körök közbelépésére ezek a tárgyalások sohasem vezettek eredményre.

Egy millió pengős üzlet

Nemcsak a magyar kormány, hanem külföldi kormányok is megpróbálták megszerezni a tüdővész elleni csodaszert. A világsajtót egy ízben bejárta a hír, hogy az olasz kormány előzetes megállapodást létesített dr. Wettensteinnel, amely szerint megveszi tőle a „Comain” előállításának szabadalmát egymillió pengőért. Állítólag ezalkalommal is a hivatalos körök léptek közbe és hiusították meg a szerzőt és realizálását. Abban az időben ez a kérdés

a magyar képviselőház előtt is szőnyegre került. Friedrich István interpellálta meg a kormányt, vajjon megfielelnék-e a valóságnak azok a hírek, hogy a hivatalos orvosi körök megakadályozták egy külföldi állam kormányát abban, hogy egy magyarországi orvos találmányát megvásárolja.

Az interpellációnak semmi eredménye nem volt. Wettenstein doktor csodaszere nem vásárolta meg egyetlen ország sem, a hivatalos orvosi körök továbbra is tagadó álláspont-ra helyezkedtek a Comain-nal szemben. Wettenstein doktor azonban nem törődve a rágalommal s támadásokkal, tovább gyógyította a betegek ezreit. Megkísérelték dr. Wettenstein gyógymódját kuruzslásnak minősíteni, azonban minden ilyen irányú kísérlet hajótörést szenvedett, mert orvosi diplomája volt.

Hogy az objektív tudományosság szempontjából mi az igazság Wettenstein doktor gyógyszerere körül, azt nem lehet megállapítani s talán soha nem is fog fény derülni erre a titokra. Wettenstein doktor most elvitte magával a sírba a csodagyógyszer receptjét.

Wettenstein doktor halálával egy megkapóan érdekes, izgalmas és problematikus orvosi pályafutás ért véget. Halálát igen kiterjedt erdélyi rokonság gyászolja. Egyetlen élő fivére dr. Borsai Aron bánfihunyadi járásorvos. A szűkebb rokonsághoz tartozik dr. Jakobi József, a neves kolozsvári belgyógyász és dr. Bárd Oszkár, a galgói költő-orvos és dr. Borsai Imre orvos.

MONDANÁ-E VALAKI. HOGY MÁR NAGYAPA?

Nem, semmiesetre sem!

Mindennap megissza URODONAL adagját, amelynek — saját bevallása szerint — köszönheti, hogy mindig jókedvű és jóerőben tartja magát.

URODONAL

megfiatalítja a szervezetet, mert kiválasztja és eltávolítja az összes mérgeket és ártalmas anyagokat. Szedjen URODONAL-t.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN.

CHATELAIN
készítmény.
Megbízható
márka.

77 éves hóhériját nem akarja nyugdíjazni a francia kormány

Páris. A francia igazságügyminisztérium ismét foglalkozott a híres francia hóhér. Anatole Deibler nyugdíjazási kérelmével. Deibler már többször kérte nyugdíjazását, de kérését nem teljesítették. Most sem sikerült elérnie, hogy nyugdíjba küldjék. Az igazságügyminisztérium ragaszkodik a személyéhez, pedig már 76 éves s így **egészen különös helyzete van a francia állami alkalmazottak sorában.**

A törvény szerint ugyanis a legmagasabb hivatali tisztségeknél is 70 év a korhatár. Csak az Akadémia tagjai élvezik azt a kiváltságot, hogy 75 éves korukig hivatalban maradhatnak. Deibler pedig, ez a kis ősz kecskeszakállas tipikus francia kispolgár, már

a 77-ik esztendő tapon.

különben igen jó egészségben.

Monsieur Deibler 18.000 frank évi fizetést kap a francia államtól. Ehhez járulnak még a kiszállási és egyéb költségek, kivégzések alkalmával. A francia hóhér takarékos ember. Saját csinos házában lakik feleségével és Marcelle nevű leányával. Az övé az a villa is, ahol veje másik leányának férje lakik s ezeken kívül még egy bérháza is van.

Hóhérek nagyon szerényen élnek.

Madame Deibler az egész környéken híres arról, hogy körömszakadtáig alkudozik a kofákkal. Deibler ur elvonul a világ elé, még a borbélyhoz sem megy, minden reggel lakásán borotválja a borbély és mindennapi apéritíjét is hazaviteti a szem közt lévő kis kávéházból.

A kivégzésekre saját csukott kocsiján jár, a kocsit **leánya, Marcelle** vezeti.

Deibler ur, mint lelkiismeretes hóhér, sűrűn megvizsgálja két gilottinját, amelyek a Santé fogház egyik garázsában vannak elhelyezve.

Megszemléli, próbálgatja s olajozza a gépezeteket.

Különben tökéletesítette is őket és a kivégzések gyorsasága tekintetében minden rekordot megjavított. Attól a pillanattól kezdve, hogy a príbékek megragadják a halálraitétet, addig a pillanatig, amikor Deibler jelenti, hogy „az ítéletet végrehajtottam”.

mindössze 30 másodperc szokott eltelni.

Deibler régi lovaskocsin s ha a kivégzés vidéken történik, vonaton szállíttatja a gilottint. Sokszor próbálták rábeszélni már, hogy „motorizálja” a gépezetet, vagyis megfelelő teherautón szállíttassa. Deibler azonban erre nem hajlandó.

Anatole Deibler 1899. január elsején hajtotta végre első kivégzését, mint apja segédje.

Két hét múlva már maga végezte a hóhéri funkciót

a legközelebbi kivégzésnél, mert apja közben nyugdíjba vonult. A családban régóta száll már apáról-fiúra a hóhéri hivatal, Anatole Deibler egyetlen fiugyermeke azonban ötéves korában meghalt s az öreg hóhér vejeire szeretné átörökíteni jól jövedelmező hivatalát.

Evenként átlag tíz halálraitétet végzett ki Deibler hóhéri működése alatt,

negyvenéves szolgálati jubileumára erősen megközelíti a négyszáz kivégzést.

Három éven át pihent a francia hóhér. 1906-ban ugyanis az igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé a halálbüntetés

Reflektos

A közigazgatási táblák

Călinescu belügyminiszter jelentős és az alkotmány szellemével egyezően az új államformának megfelelő reformot adott az országnak a közigazgatási táblák törvényével.

Hasonló intézmények a muliban is működtek, azonban más jogrendszer alatt szűk hatáskörrel, amely gyakran károsan befolyásolta az ítéletek hatását és értékét, a szervezetük elégtelen és pontatlan volt. Ma ebben a helyzetben maradtak volna, mint egy felesleges szerv hulltak volna ki az államéletből.

Călinescu Armand az őt jellemző biztos kézzel nyult hozzá ehhez a közigazgatási életben oly nagy szerepet betöltő intézményhez. Leegyszerűsítette a bíróságot, úgyhogy a polgárnak, aki az eddigi rendszer szerint a közigazgatási bíróság ítéletét csak a bucu-resti-i legfelsőbb bírósághoz fellebbezhette meg, a jövőben esznek az ebből származó anyagi és időbeli veszteségei. Ez az alapvető egyszerűsítés nemcsak a feleknek jelent megtakarítást, hanem a határozatok végrehajtásában is érezhető gyorsulásra vezet. A belügyminiszter újítása előtt egyes döntések végrehajthatóságának idejéig sokszor egy év is eltelt. Az új szervezeti törvény szerint az ítéletek azonnal végrehajthatók, mivel a közigazgatási táblák, mint első és utolsó fórum itélkeznek.

Egy másik kiemelésre méltó intézkedés a táblák visszaállítására vonatkozik. Az intézményeknek a lehető legnagyobb tekintélyt biztosították. Egy-egy közigazgatási tábla elnöki tisztsége rangban megfelel egy semmitűző elnöki széknek. Ismét bebizonyosodott, hogy a tekintélyállamban nem lehetnek alacsony tisztségek. Hasonló valami lehetséges volt abban az ismert politikai légkörben, amikor az állam összes szerveinek működése a politikai konjunkturától függött. A közigazgatási tábláknak az a magas hivatásuk, hogy figyelmesen őröködjének a törvények szigorú alkalmazásán és a közigazgatási rendelkezések helyes magyarázatán s ilyenformán természetes, hogy a legnagyobb tekintéllyel kellett felruházni őket.

A fentebb említetteken kívül rá kell mutatni a törvénynek arra a nyilvánvaló céljára, hogy minden irányban a teljes törvényességet juttassa uralomra. A muliban csak látszólagos hatásköre volt a közigazgatási bíróságnak, mivel a belügyminiszter soha nem volt hajlandó megosztani velük végrehajtó hatalmát s a határozatok legnagyobb részét egyszerűen utólagos végzésekké semmisítette meg. Más határozott a közigazgatási bíróság és másként döntött a belügyminiszter. Most a beavatkozást nemcsak eltörölték, hanem teljesen lehetetlenné is tették. A közigazgatási táblák tökéletesen függetlenek lesznek a jövőben s ami még több, a törvényhozó gondoskodott arról, hogy rendszabályokat iktassanak be a határozatok végrehajtását megtagadó hatóság ellen. Ez az első eset, amikor százszázalékosan biztosítják a közigazgatási jogszolgáltatás határozatainak végrehajtását.

A párisi nagykövetség

Az „Ere Nouvelle” a következőket írja: (Felsége II. Carol király londoni, majd pedig párisi utia után a párisi román követséget nagykövetségi rangra emelték és annak vezetésével Tătărescu volt miniszterelnök és külügyminisztert bízták meg. A francia kormány má meg is adta a hozzájárulását ehhez a kinevezéshez. Páris és Bucuresti nem színt meg a legjobb, sőt lehet mondani a legbarátságosabb kapcsolatokat ápolni. Az a fogadtatás, amelyben Románia uralkodóját Párisban részesítették, igazolta ezeknek a kapcsolatoknak szilárdságát. Hálásak vagyunk azért az elhatározottsáért, amellyel Románia késznek mutatkozott, hogy Európában ennek a súlyos válságában minden ingadozás nélkül betartsa kötelezettségeit és óvakodjon minden totalitáros elmélettől. Románia ki akarja bővíteni gazdasági kapcsolatait a nyugati hatalmakkal és arra törekszik, hogy ellenállhasson a németek délkelet-európai nyomásának. A párisi román követség és a bucu-resti-i francia követség nagyköveti rangra való emelése a közös érdekeknek felel meg, valamint annak az egyre növekvő fontosságnak, amelyet Románia a Duna torkolatánál betölt. A párisi nagykövetség létesítését a varsói nagykövetség létesítése előzte meg. Valószínű, hogy rövidesen a londoni román követség is nagykövetséggé alakul át. Tătărescut minden bizonnyal azért bízták meg ennek a bizalmi állásnak betöltésével, mert már a miniszterelnöki széket is nehéz és kritikus időkben töltötte be.

eltöröléséről. A képviselőházat három évig foglalkoztatta a javaslat s akkor elvetette. Ez alatt az idő alatt azonban nem hajtottak végre egyetlen egy halálos ítéletet sem, a köztársasági elnök megkegyelmezett minden halálraitétnek.

Legújabb jelentéseink:

Nemzetrendészeti kérdéseket tárgyalt a minisztertanács

A kormány elősegíti a zsidó kivándorlási egyesületek munkáját és részt vesz a zsidóság elhelyezésére irányuló diplomáciai akciókban

Bucuresti. Az udvarnagyi hivatal az est folyamán a következő szövegű közleményt hozta nyilvánosságra:

„December 14-én a délutáni órákban a királyi palotában Őfelsége, az uralkodó elnöklété alatt minisztertanácsot tartottak. Ezen a minisztertanácson több nagyfontosságú közmunka tervet vizsgáltak meg. Megállapították a paraszti munkálatok, főleg pedig általánosságban a román munka értékesítésének legsürgősebb módjait. Az illetékes minisztériumok utasítást kaptak, hogy a fenti rendelkezéseket minél előbb érvényesítsék és a szükséges intézkedéseket tegyék. Elhatározta még a minisztertanács a fogyasztószövetkezeteknek Bucoviná-

ra és Erdély északi részére történendő kiterjesztését is.

Az állampolgárságok felülvizsgálása során jogukat veszített egyénekké szemben a nemzeti munka védelméről szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit fogják a jövőben alkalmazni. A minisztertanács kimondta még a zsidó emigrációval foglalkozó egyesületek hátorítását és ezek munkájának elősegítését. Ezzel kapcsolatban ma megvizsgálták a zsidó-kérdést is és úgy döntött a minisztertanács, hogy Románia bekapcsolódik abba a diplomáciai munkába, mely ezt a problémát kívánja megoldani. Végül elhatározták két új rádió-állomás létesítését: Kolozsváron és Temesváron.”

Wiedemann kapitány ismét Londonba utazik

Páris. Wiedemann kapitány, Hitler bizalmasa, hír szerint januárban ismét Londonba utazik látogatásának pontos célját még nem ismerik. A *Matin* szerint német jólétesült körökben kijelentették, hogy Wiedemann kapitány Halifax lord angol külügyminiszterrel folytat majd megbeszéléseket.

Berlinbe látogat gróf Csáky magyar külügyminiszter

Párisból jelentik: A *Journal* berlini tudósítójának értesülése szerint csütörtökön minisztertanácsra gyűlnek össze a német birodalmi kormány tagjai, hogy véglegesen döntsék a birodalomnak Délkelet-európában követendő politikájáról.

Figyelemre méltó, hogy december közepén Berlinbe érkezik gróf Csáky magyar külügyminiszter, aki Ribbentroppal folytat fontos megbeszéléseket. Ezután Chvalkowsky csehszlovák külügyminiszter látogat a német fővárosba.

Egyiptom nagyarányu fegyverkezést kezd

Kairo. (Rador.) Egyiptom újrafegyverzésére vonatkozó törvényjavaslatot tegnap elfogadták. Hat millió font sterlinget szánnak 500. elsővonalbeli repülőgép beszerzésére. Ezen kívül 12 millió font sterlinges hitelt használnak fel a szárazföldi hadsereg létszámának

növelésére. A hadsereg a jövőben 50 ezer teljes és 60 ezer tartalékos katonából fog állni. Egymillió font sterlinget új flottabázis kiépítésére használnak fel és 800 ezer font sterlingért három fegyvergyárat építenek Egyiptomban.

Békefelhívást intéz

a panamerikai kongresszus a spanyol küzdőfelekhez

Lima. (Rador.) A Havas-iroda jól tájékozott körökből származó értesülés alapján rámutat arra, hogy a limai értekezleten résztvevő kiküldöttek első tanácskozása után a következő benyomás alakult ki:

1. Az idegenek tekintetében közös nyilatkozatot kell kiadni.
2. Panamerikai nemzetközi igazságügyi

táblát kell megalakítani, amelynek elvéhez 15 kiküldött járult hozzá.

3. Ugyazintén közös nyilatkozatot kell közzétenni a tanácskozások alapelveiről. Másrészt pedig az értekezlet utolsó ülésén közös nyilatkozatot olvasnak fel, amely felhívást tartalmaz a spanyol hadviselő felekhez, arra intve őket, hogy a testvérharcot szüntessék meg.

Három hónappal meghosszabbították Csehszlovákiában az ostromállapotot

Esterházy János gróf felszólalása a prágai parlamentben

Prágából jelentik: A központi kormány a szlovák és a ruszin kormánnyal egyetértésben úgy határozott, hogy a szeptember 17-én kihirdetett ostromállapotot a köztársaság egész területén további három hónapra érvényben tartja.

A képviselőházban Beran miniszterelnök beszámolója feletti vitában felszólalt gróf Esterházy János is és elmondotta, hogy a mün-

cheni egyezmény és a bécsi döntés óta most nyílik alkalma először arra, hogy felszólaljon a prágai parlamentben. A bécsi döntés — mondom — nem tette lehetővé, hogy mindannyian visszatérjenek Csehszlovákiából Magyarországhoz és ezért változatlanul megköveteli a hatalmon levőktől, hogy a magyarság nemzeti jogait és életlehetőségét biztosítsa. Nem bírálta a miniszterelnök programját,

mert a szlovákiai magyarságnak inkább a pozsonyi kormánnyal kell a kérdéseket tisztázni. Mivel a szlovákiai magyarság 20 éven át Hlinka pártjával együtt harcolt Szlovákia önkormányzatáért, amely most megvalósulóban van, reméli, hogy a Szlovákiában maradt magyarság száz százalékosan elfogja nyerni jogait. A szlovákiai magyarság nevében várakozó álláspontra helyezkedik mindaddig, míg a december 16-iki választások után megalakuló első önálló pozsonyi parlament megkezd működését, ahol majd meghallja, hogy Tiso miniszterelnök milyen programot ad. Ettől teszi függővé további politikai magatartását. A felhatalmazási javaslatot nem fogadta el, mert az ellenkezik a parlamentarizmus eszméjével és a diktatura egyik válfaja.

A Magyar Távirati Iroda munkatársa Csáky István gróf külügyminiszterhez kérdést intézett Beran csehszlovák miniszterelnök kormányvitalkozatával kapcsolatban. Beran miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy helyre akarja állítani a jóviszonyt Magyarországgal. Erre Csáky magyar külügyminiszter a következőket mondotta:

— Beran miniszterelnök kormányvitalkozatának Magyarországra vonatkozó részére annyit jegyzek meg, hogy a magyar kormány örömmel üdvözlö a jószomszédi viszony létrehozását.

Prága. Rador. Kundt képviselő, a parlament német csoport vezetője, a kormányvitalkozat feletti vita során felszólalt és többek között hangoztatta, hogy mindazok a német képviselők, akik a prágai parlamentben megmaradtak segítségére lesznek a kormánynak az új Cseh-szlovák állam újjáépítésében.

London. Rador. Ma délelőtt tárgyalások indultak meg a Cseh-szlovákiának nyújtandó 30 millió angol font hitel ügyében. A tanácskozásokba, hírek szerint, francia pénzügyi szakértőket is bevonnak.

Schacht dr. Londonba érkezett

London. (Rador.) Dr. Schacht, a Birodalmi Bank kormányzója szerdán délelőtt Londonba érkezett. A bankkormányzó Montagu Normannek, az Angol Bank kormányzójának a vendége.

A memeli választás eredménye

Memel. Rador. Szerda reggel 77 választási körzet eredménye vált ismeretessé. Az összesen 228 körzet harmaderedményének adatai szerint a Neumann-féle német jelölőnévsor az összes szavazatok 88.5 százalékát nyerte el. Memel tartományban a szavazatok 87.8 százaléka esett a német névsorra. Magában Memel városában, ahol csak a litvánok és a kivándorolt zsidók képezték az ellenzékét, a német jelölőnévsor 78.4 százalék arányt ért el.

Nem tiltották be a karácsonyfa árusítást

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium közleményt bocsájtott ki, amelyben leszögezi, hogy a belföldi piacon a karácsonyfa árusítást nem tiltotta be.

A román tennisezők rangnévsora

Bucuresti. Rador. A Román Tenisz Szövetség keddi esti ülésén összeállította a romániai férfi és női versenyzők rang-névsorát, mely a következő:

Férfiak: 1. Tanasescu, 2. Schmidt, 3. Caralulis, 4. Badin, 5. Botez, 6. Poulieff, 7. Eröss, 8. T. Badin, 9. Segall, 10. Rura, 11. A. Benedek, 12. H. Benedek, 13. Grünwald, 14. Grad, 15. Iacob, 16. Ungár, 17. Petrovici, 18. Bogdan, 19. Ovicu, 20. Halmi, 21. dr. Farkas.

Hölgyek: 1. Berescu, 2. Popper, 3. Wertheim, 4. Barabás, 5. Liszka, 6. Gábor, 7. Radó, 8. Lám, 9. Baatz, 10. Papos, 11. Unanian, 12. Viciu, 13. Buchwald, 14. Schwartz, 15. Fritz.

A férfi erő-névsor másodosztályába 18, a nőibe 12 név tartozik.